

ÚTĚK

JINDŘICH KABÁT

TRITON

TRITON
Praha / Kroměříž

ÚTĚK

JINDŘICH KABÁT

Stanislav Juhaňák – TRITON

Jindřich Kabát
Útěk

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

Copyright © Jindřich Kabát, 2014
© Stanislav Juhaňák – TRITON, 2014
Cover © Renata Brtnická, 2014

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,
Vykáňská 5, 100 00 Praha 10,
www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7387-818-4

Jindřich Kabát

ÚTĚK

PRVNÍ DÍL

Na samé hranici

Kapitola 1

Tábor

Když člověk cítí prudkou bolest, moc věcí ho nenapadá. Zvláště, když je to po ráně do hlavy, svážou ho a do úst se mu nacpe smradlavý kapesník. Jistě, je tu panika. Ale převládá jakási otupělost a zmatek, šok, který nedovolí moc dělat.

A přitom to všechno začalo tak běžně... Hned, co jsme s tetou dojedli, zazvonili dva lidé. Nebyli od policie, jak jsme se domnívali. Jen dva obyčejně oblečení muži s rudými páskami na rukou. Dokonce to bývali naši sousedi. Jeden k nám pravidelně chodil krást ovoce a drobné věci, než si teta pořídila psa. Oba se pak někam odstěhovali. Nechyběli nám.

Až teď, když za řevu vstoupili, jsem si uvědomil, jak si jsou v obličejích podobní. Takovou zvláštní zlobou a škodolibostí. Udeřili tetu a ta spadla, ozvalo se prasknutí, jaké vydává jen kost. Každý to pozná. Oba se na sebe vylekaně ohlédli, pak teprve na mě. Možná proto jsem dostal menší ránu.

Když jsem se probral, byl jsem v přístěnku na boty a jako kdybych měl horečku. Necítil jsem paniku, ani zoufalství. Spíše takovou zvláštní otupělost. Pokoušel jsem se dosáhnout na kliku u okna a zaháknout si roubík tak, aby se mi stáhl. Stoupl jsem si na botník. To se povedlo, ale bylo mi jasné, že pokud skočím, bude roubík fungovat jako smyčka. Neměl jsem zas tolik životních zkušeností, ale tolik mi bylo jasné. Pomalu jsem se tedy sesunul dolů. Hodně to bolelo a kapesník mi rozedral koutky úst. Ale zůstal viset na klíče.

Přemýšlel jsem, že druhým krokem bude vykopnout dveře a zmlátit všechny v místnosti. Namísto toho jsem si sedl, začala se mi klepat brada a já si uvědomil, kde vlastně jsem a co se skutečně děje.

. . .

Přijel jsem k tetě, jako se jezdí na prázdniny anebo na Vánoce. Byla starší než můj otec. Když rodiče zemřeli a já byl v Praze sám, byla to čas od času úžasná možnost zažít, že se o mě někdo stará. Matka i otec žili poslední léta ve Francii. Dodnes nevím, proč se tam stěhovali. Rozhodně ne

z rozmaru. Otec byl velmi disciplinovaný ve své práci, a zřejmě to byl ten důvod. Když přišla zpráva, že se už nevrátí, že se už nikdy nikam nevrátí, najednou jsem si s tím nevěděl rady a cítil se na to sám.

Samozřejmě, že jsem se o sebe už dávno staral sám, ale jakmile se člověk v určitém období neožení, spousta věcí mu přestane chybět. Na druhé straně nějaký pocit domova být musí. A pak ta možnost, že je vždycky kam se vrátit... Že mohu spát, vstát, kdy chci, že je tu spousta jídla a někdo se o mě stará; přestože to v dospělém věku rozpačitě odmítám, zároveň mě to těší.

Strýc před válkou koupil tady, uprostřed parků v Poděbradech, vilku. On jak to šlo, tak vždy vymýšlel nějaký způsob, jak mít někde nějakou rezervu a pojistku. Nikdy jsem to nechápal. Ostatně tolik peněz jsme zase neměli.

Když zůstala teta sama, měl jsem tendenci začít se o ni starat, ale dopadlo to opačně. Jejím největším problémem bylo hned po převratu, že sice měla malou venkovskou vilku, ale k tomu ještě dvoupokojový byt na Smíchově. To se nedá odpustit. Navíc byla zřejmě mírně bohatá, přinejmenším to tak vypadalo z venku. Tedy na poměry měla více, než bylo zvykem. A tak narážela na nepřátelství všech, které moc vynesla do jakékoli funkce, kde o ní mohli rozhodovat. A tak se v naivní představě nalezení klidu odstěhovala do domku v Poděbradech. O byt v Praze zatím nepřišla, protože si jej nikdo zřejmě nevšiml a navíc byl velmi malý.

Vlastně i to, čemu jsme v Poděbradech říkali vilka, bylo postavené hodně skromně. Ale bylo to úplně stranou, i dojet sem byl trochu problém. A mně nabízela, že tam mohu bydlet. Milé, ale nereálné. Pokud jsem byl někde vázán, tak v Praze. A měl jsem kde bydlet, takže do Poděbrad jsem vlastně začal jezdit, jako děti občas jezdívají domů.

. . .

Dnes jsme se po tak dlouhé době napili vína.

Teď sedím na zemi v přístěnku a ve spáncích mi buší nejen kvůli úderu, ale také kvůli alkoholu. Jak mě teď to víno rozčilovalo.

Pocit strašlivé otupělosti vystřídal pocit vzteku. Bylo mi jasné, že nemožu nic udělat, ale zase to byl spíše reflex než nějaká činnost. Netušil jsem, co mohou a co opravdu udělají.

Slyšel jsem, jak běhají domem a rabují zásuvky.

Začal jsem nohou zkoušet botník. Jedna jeho část spadla a já na ni zkusil vylézt. Dostal jsem se až k oknu, ale nedělal jsem si moc nadějí, že

ho otevřu. Pak jsem si lehl na zem a na zádech jsem rukama šmátral, jestli najdu lžici na boty. Byla na dlouhé napodobenině golfové hole.

Prolétlo mi hlavou první léto, kdy jsem se strejdou Josefem hrál golf na hřišti za vodou. Možná, že kdyby Josef nehrál golf, neměl peníze a nebyl nápadný tím, jak je spokojený, tak nemusel jít do koncentráku a teta nemusela ležet dole v kuchyni. Pak jsem dostal vztek na tu supí dravost, s jakou ho chodili udávat místní kolaboranti, když jim přestalo fungovat přímé vydírání, i na to, s jakou živočišnou radostí sem dnes vtrhli zase jiní *sousedé*. Takle strašná závist a nenávist spojená s penězi mi přišla tak zoufalá! Ale možná jen proto, že jsem nikdy nic nepotřeboval, a co jsem potřeboval, to jsem měl. Teď ale sedím, přemýšlím o penězích, a i když je to jen pár sekund, je to možná strašlivě dlouho a stát se může mnoho.

Přemýšlím o botách, které leží přede mnou, a o jejich zvláštním, typickém pachu kůže, krému a stárnutí. Pak si ještě během setiny vteřiny uvědomím, jaké strašlivé nesmysly člověka napadají v té nejméně vhodné chvíli, a lezu na chatrná prkna, lžici v zubech.

Balancuji a mlátím držadlem do okna. Kov studí v puse a každé bouchnutí do skla stojí víc a víc sevřenější čelist další bolest. Pak přijde zázrak a sklo se vysype.

Nevěřím, že je to možné, a nakláním hlavu, co nejvíc to střepy dovolí, a křičím. Křičím, jako jsem nikdy nekřičel, přestože mi to připadá úplně nesmyslné a ani nevím, co vlastně křičet, ale tělo a primitivní pud jsou našťastí schopnější než já, a tak nelidsky řvu a doufám, že to alespoň jednou někdo uslyší. Už skoro nemohu, když se za mnou dveře rozrazí a já jen stačím zařvat i na toho prcka, který je z těch dvou slabší, ale křivější, proto velí. Řvu na něj tak strašně, že se zastaví, a můj řev zapůsobí i na toho velkého, co rychle něco balí do ubrusu a sklání se pro tetu a táhne ji ven.

A tam – snad je to sen – jsou slyšet lidské hlasy!

A zase mě vši silou vrazí dovnitř a zamknou a já jen doufám, že někdo zavolá policii.

Což se mi bohužel splnilo.

. . .

Stejní dva chlapi, co nás přepadli, a místní okrskář se dvěma dalšími chlápky v kožených sakách mě táhnou do auta. Vidím tetu ležet v trávě u dveří. Marň se snaží zvednout. Zastavuje další auto. Kéž by to byla nějaká pomoc! Pak už mě zamknou a celé hodiny se nic neděje.

Doba se nekonečně, nezvladatelně vleče. Venku slyším kroky a tiché hlasy. Je jich tu nejméně pět, ale možná, že lidí kolem je už houf, ale mlčí. Cítím, že to nejhorší přešlo. Už tu jsou přeci svědci, nemohou před nimi něco krást a nás mlátit. Už z toho musí udělat událost. Nenapadne mne, že právě to je pro nás ten největší malér. Auto sebou trhne, někdo nastoupí a jedeme pryč. Jsou zde nejméně dva lidé. Nevidím je.

Možná je to *pravá* policie. Pak si připadám jako malé, úplně pitomé dítě. Zastavíme u tělocvičny a oni mě táhnou do jakési maringotky před ní. Je to zase auto, jen o trochu větší, a uvnitř mě pod malou žárovkou někdo vši silou praští do hlavy. Už zase. To mě rozčílí, ale to ničemu nepomůže.

Ještě pořád o sobě vím, ale bolest je velká. Zvracím na podlahu a oni mě za to mlátí. Cítím to stále méně. Jdeme.

Jdeme a nohy se mi začínají motat. Pak jsme v autě a zase dlouho, celou věčnost jedeme. Možná jsou to hodiny, všude je tma. Kdesi zastavíme a přijdou světla, skřípění brány, křik, další světla, řidič vypne motor a táhnou mě ven. Praštím se o beton. Táhnou mě po třech schodech do přízemí velkého domu, otevrou dveře, hodí na dlaždičky a zamknou.

Náhle se vše točí a valí se na mě pěňavá voda Rudého moře a já mám pocit, že nevydržím ostré kameny břehu. Jedna vlna se pořád vrací a jen velmi těžko jde rozeznat, že je to sen. Když si sednu, cítím, že mám volné ruce. Jsem tu sám, na podlaze z kamenů. Je tma, jen nahoře svítí malé okénko.

Je slyšet hluk ulice a také je cítit slunce nového letního dne. Přijde mi nepatřičné nadchnout se teplým sluncem. Mám pocit, že bych měl více úpět, naříkat sám nad sebou, ale místo toho cítím jen úplnou prázdnotu a vnímám ten paprsek nahoře.

. . .

A venku je zatím volnost, nádherný teplý den, na rohu u pekaře kdosi zastaví a leze ze skútru, sundá si přilbu, tu mu tady nikdo nesebere, překontroluje v zrcátku svůj vzhled a dojde do bufetu, dá si nalévané kakao a tři rohlíky. Překontroluje lístky a zandá je do peněženky. Žvýká a pozoruje svou novou motorku. V rozhlasu po drátě hraje dechovka. Nemá ji rád, ale k tomu slunečnému ránu patří. Dnes je volno a v deset má rande a pojedou se koupat do Černošic.

Chvíli jen tak stojí, pak vyjde ven a zapálí si krátkou cigaretu bez filtru. Vyfoukne vzduch a rozhlédne se po zašlých barácích a mřížích. *Kdopak tam asi je?* napadne ho, pak se raději otočí k městu a dívá se na vrcholky

stromů v parku nad obzorem. Je to krásný den, horké léto. Už pár let po válce...

. . .

A já sedím a dívám se na okno. Pořád si připadám otupěle a zmateně. Mám strach o tetu. Pak se mi něco sevře kolem žaludku a začnu mít strach i o sebe. Zkousím ruce a nohy. Největší problém je hlava. Ta brní a bolí.

Pak zachrastí řetěz a dva policisté na mě zařvou, abych vstával. Dostanu pouta a vedou mě někam přes dvůr. Je tam další brána a další auto. Tentokrát vevnitř nikdo není. Je to malá dodávka a nemá okna.

Připadám si strašlivě hloupě. Najednou mě už nic nenapadá, nic mě neděsí. Jsem jenom balík, kus zavazadla, a ve tmě mám navíc ještě tendenci usnout a na všechno zapomenout. Bráním se tomu jako usínání ve sněhu, kdy hrozí umrznutí. Auto se rozjede, ale zastaví po pár minutách.

Jsmo stále v Poděbradech.

Vedou mě do budovy policie, odemknou dveře nějaké místnosti a hodí mě dovnitř na zem. Jsem tu zase sám. Chvilí ležím, pak se zvednu a opřu zády o zeď. Myslím na to, že je krásný den. Venku je snad už poledne a já slyším další auta a cítím vedro, které prochází až sem. Dnes, když snad ani nemám co ztratit, tu sedím a raduji se ze slunce.

. . .

Vedle na chodbě je slyšet rachot desítek bot, ale jinak je ticho. Pak se otevřou dveře a stráže ženou směrem ke mně snad několik desítek lidí. Nikdo se na nic nedívá. Tupé pohledy, automatické uhýbání z cesty. Najednou je místnost plná. Stojíme a těžko se sem dá vejít. I se hůř dýchá. Ale na chodbě je ještě další skupina, nejméně dvacet osob. Stráže se je snaží vecpat k nám, řvou a nadávají.

Lidé se najednou začnou mírně odtlačovat a snaží se udělat si kolem sebe místo. Tím už se sem vůbec nikdo nevejde. Tím, jak jsem zůstal sedět hned vedle dveří, jsem teď k východu nejbliže. Stráž náhle přehradí všechny, kdo se nevešli dovnitř, a někdo hmatne ještě sem k nám a všichni, kdo sedíme kolem, jdeme ven. Vedou tu zbylou skupinu i se mnou na dvůr. Ale ten je plný aut a z nich vystupují muži s rudými páskami a s kulomety, vždy obvykle s jedním policistou, který má stejnou rudou pásku. Ale nevelí jim.

. . .

Tady je to zjevně pro vězňatele poněkud nešikovné. Obcházíme tělocvičnu na bývalý školní dvůr. Velký, ze všech stran zahrazený čtverec. Z jedné

strany stěna skladu zcela bez oken, vzadu keře a vysoká dřevěná ohrada, která měla bránit míčům házeným z druhé strany, kde se sportovalo. A předposlední stěna – budova policie. Zamřížovaná snad celou dobu, co jsem pamatoval. Procházíme vysokým drátěným plotem, kolem vrátnice. Ta vypadá nově, asi z války. V ní je hlídka. Chvilí se náš dozorce s kýmisi dohaduje po telefonu; nakonec nás zamknou na dvoře. Ve vrátnici vyta-hují kabely a chystají lampy, kolem se hromadí desítka mužů s kulome-ty – a s páskami na rukávech, pochopitelně.

Budeme tu někde na zemi, napadlo mě. Automaticky jsem šel až na konec dvora, protože jsem si pamatoval, že je tam pod keři tráva. Všude jinde bylo kamení. Všichni mě bezmyšlenkovitě následují a sedají si ko-lem. Jeden z mužů na nás řve, že spolu nesmíme mluvit, kdo bude chtít na záchod, musí se přihlásit. Starší chlapík se strašně zpoceným čelem se dívá do trávy a polohlasem říká, že v koncentráku to bylo horší, tohle jsou ještě amatéři...

Překvapeně se k němu otočí asi čtyřicetiletý chlapík v čepici. Také z něj lije pot, ale nenapadlo jej si sundat ten pomyslný kryt soukromí. „Ale tohle nejsou Němci, tohle se vysvětlí,“ začne, ale v tu chvíli se ozve výstřel. Dozorci řvou, že to nebudou opakovat a nikdo nesmí mluvit. Zmlkne-me. Kdosi z policistů běží od parkoviště k vrátnici. Ukazují společně na muže, který vystřelil, a odvádějí jej pryč. Je to někdo s červenou páskou.

Aha, raduji se, *takže to někdo skutečně přehnal*. Mám pocit obrovského uspokojení. Natáhnu se do trávy a dívám se na keře. Nesvítlí sem slunce, a i když je skutečně vedro, země je vlhká a v noci se bude těžko spát.

Je nás tu asi šedesát. A všichni mlčí, takové ticho! Jen strážé řvou mezi sebou. Pak se otevírá brána a dovnitř se vrací muž, který předtím střílel. Má na sobě čerstvou uniformu majora policie.

„A teď vás můžu postřílet, kdykoli se mi zachce,“ řve hned od vchodu.

Nepochybují o tom. Ale vstřebat tu situaci nejde. Mám chuť po něm něčím hodit anebo se schválně nechat zastřelit, ať všichni vidí.

„Stůj,“ ozve se šeptem vedle mě potící se muž s vousy. „Sed' a mlč.“

Trvalo mi ještě mnoho let, než jsem si uvědomil, že mi tehdy zachránil život.

Kapitola 2

Kamkoli a rychle

Byla tma a stráže pokuřovaly a pily pivo, pro které si někoho posílaly do hospody U Kunců, která byla za rohem. Myslel jsem si, že propadnu zoufalství a smutku, ale stále se nic nedělo. Styděl jsem se za svou otupělost a přál jsem si, abych toho všeho nějak náležitě litoval, plakal kvůli tetě, kvůli sobě, nad svou situací, nad tou strašlivou nespravedlností. Ale já se jen díval na větve nade mnou a uvažoval, jak si lehnu, až bude ráno rosa.

Vzpomněl jsem si, že jsme tu hrávali košíkovou a z druhé strany prkené ohrady byly dole napadané kusy dehtového papíru. Ten kdysi kryl stěnu, ale pak popraskal a spadl. Totéž by mělo být i zde, na druhé straně!

. . .

Začalo se šerit a já tomu nebyl schopen uvěřit. Připadalo mi, že je den pořád před námi. Ale vzpomněl jsem si, jak jsem někdy odpoledne pocítil hlad, a když nás vedli na dvůr, naivně mě napadlo, že to bude večeře. Jenže na takové množství lidí tu zjevně nikdo nebyl nachystaný. I půjčené divadelní reflektory musí kabely propojit až teď. Nikdo tu neplánoval houf zajatců. A pak už byla tma...

První, co mě napadlo, bylo: Nedělat nic a počkat. Ten moment odsunutí jakéhokoli rozhodnutí mi dodal iluzi moci nad okamžikem a nádherný pocit, že jsem pánem alespoň tohoto krátkého plánování. Užíval jsem si ten okamžik nejméně dvě minuty. Déle už to nešlo, protože moje nadšení se nadalo zabrzdit.

Napadlo mě, že se přihlásím a řeknu, že musím na záchod. Pošlou mě – stejně jako všechny ostatní – do rohu mezi keře, a tam se ztratím. Ale vůbec ne! Tam se svítí, tam na mě budou čekat. Takže co tady? Ke keřům jsem měl sotva dva metry! Tam bych se mohl schovat...

Čekal jsem, až zase začnou naši strážci křičet. Nekřičeli již na nás, ale jak je starým dobrým českým zvykem, jen tak, obecně, jakoby opilí pivem.

Šeptnul jsem k muži se zpocenými vousy: „Nelekněte se, chystám se jen odvalit mezi keře, je tam dehet a věci na přikrytí.“ Muž chvíli přemýšlel a pak pokýval. Druhý, který nás před tím napomínal, se otočil také a chvíli se díval do prázdna. Pak si všiml vousatého muže a jeho přikývnutí a nějak nejistě, ale trochu radostně přikývl také.

Oba se posadili. Jako by je už nebavilo ležet. Vytvořili mi dlouhý stín, který stínil reflektor skoro až ke keřům.

Pomaloučku jsem se přetočil na bok, pak ještě jednou – a už jsem byl jen metr od hranice stínu.

Zastavil jsem se a čekal. Potil jsem se a v uších jsem slyšel tlukot srdce. Ale strážě stále řvaly nějaká hesla a připíjely si na vítězství. Přetočil jsem se plynule ještě pětkrát a byl jsem ve skrytu! Hrával jsem fotbal a to mě naučilo utíkat. Ne běhat, to by chtělo skutečný trénink. Ale rychle vystartovat, proklíčkovat a nenechat se chytit... Pak jsem se chvíli díval směrem k plotu. To byl nesmysl. Holý nesmysl. Otočil jsem se, jestli mě někdo ze zatčených nepozoruje, ale všude byly jen ležící postavy. Bylo to neuvěřitelné. Stáhl jsem se ještě hlouběji pod keře a začal vychutnávat ten nádherný okamžik svobody, nedotknutelnosti a bezpečí.

Trvalo to několik vteřin, než se mi věci pomalu rozležely. Nahmatal jsem stěnu a uvědomil si, že jsem nevítelem ani v bitvě o dehtový papír. Nebyl tam. Představa, že bych zde mohl zůstat nějak bez kontroly do dalších dnů, byla naivní. Seděl jsem u stěny, sice krytý stínem a keři, které zde rostly, ale na jak dlouho? Rozhodl jsem se, že celou zadní část dvoru propátrám, tedy alespoň tam, kam sahá kryt keřů a stín. Byl jsem zhruba uprostřed. Vpravo byl roh, kam se chodilo na záchod, vlevo hustší křoviny. Rozhodl jsem se, že se vydám vpravo, k záchodům. Tam mi připadala menší pravděpodobnost nějakého úspěchu, ale bylo nutné vědět, co tam je. Pomalu jsem se plazil podél zdi a pozoroval dvůr. Občas jsem měl dojem, že právě mně svítí paprsek reflektoru do očí. Ale jakmile jsem se posunul o necelé dva centimetry vedle, zhasl. Byl to nesmysl, nanejvýš skulina mezi listy.

Kdokoli by si teď všiml, že nejsem na svém místě, tak by mě hravě našel. Ale to by musel vědět, jak vlastně vypadám, a že právě já chybím. Ale pokud by nehledal právě mě, měl jsem svobodu! Alespoň na pár dalších okamžiků! Chvilku jsem o tom uvažoval, jestli mají ti noví dozorcí vůbec

nějaký seznam rychle pochytaných lidí. Vzpomněl jsem si na muže, který šeptal cosi o amatérech. Nejdřív mě svou cyničností naštvál, teď jsem se musel vděčně usmát.

Jakmile jsem cítil moč, pochopil jsem, že je to konec jedné epizody a že i seberadostnější začátky mohou mít docela hloupé konce. Nebylo tu vůbec nic, stejná zeď, žádné překvapení. Vracel jsem se. Uplynulo téměř čtyřicet minut, než jsem se vrátil zpět na prostředek zdi. Zkoušel jsem prkna, jejich odolnost, možnost podhrabání, hledal jsem nástroje, cokoli...

Kolem půlnoci hlídky začaly pospávat, ale v ten okamžik zazněla píšťala a křik z velitelského domu. Světla nás oslnila, dozorcí křičeli: „Pozor, nastoupit!“ Což bylo v té různorodé skupince, která nikdy nestála dohromady, docela legrační. Někdo se začal smát a kdosi uprostřed se docela vážně zeptal, co se děje.

Strážce, který dnes poprvé oblékl uniformu, znovu vystřelil, ale blíže, někam nad nás. Kousek vedle mě padl na zem muž. Ale ne kvůli výstřelu, omdlel. Cítil jsem, že i mně se podlamují nohy a že si asi lehnu na zem a bude mi úplně jedno, jestli mě někdo zastřelí.

Najednou někdo běžel od hlavního velitelství a chytil střelícího dozorce a vlekl jej zpět. Hned tři policisté byli na něm a strhávali mu uniformu. Teprve když byl opět jen tak, ve svých kalhotách a tričku, tak jej postavili a nejstarší z nich na něj namířil. Smál se jim do očí a vztekle jim nařizoval, co mají dělat. Ztichli, nikdo nevystřelil.

On... vyhrál.

Byl konec. Zhaslo se. Zamkli dveře a jen hlídali předeek dvora s bránou.

Muž vedle mě ležel tak zvláště, jakoby pohmožděný, že jsem měl potřebu jej narovnat. Klekl jsem si k němu a pomohl mu si sednout. Byl to divný pocit dotýkat se neznámého, zkrouceného těla.

Další dva lidé přiskočili a pomohli mu na nohy. Všichni mlčeli.

Odtáhl jsem se až ke stěně a opřel se o ni. Tekly mi slzy. Hloupé bylo, že jsem nevěděl proč.

Chvilí jsem spal. Měl jsem žízeň.

Byl jsem schoulený na trávě a podél stěny, která vytvářela jakési opěradlo.

Probudil jsem se a viděl více než šest desítek mužů, včetně jednoho svlečeného dozorce, jak leží na louce anebo na kamenech dvora. Pak jsem

viděl bránu a čtyři přiovilé strážné, jak chodí kolem plotu. Byl to přeci nesmysl!

. . .

Naprostý nesmysl! Vždyť teď stačilo jen pošeptat sousedovi, že je třeba vyrazit, a stačí jen rozmlátit dveře a pobít strážné!

Odlízl jsem se k prvnímu tělu. V tu chvíli na mě zaskvítilo světlo: „Hej, vy tam – vstaňte!“

Ležel jsem. „Hej, vy tam vzadu, ihned vstaňte, anebo střílím!“

Vstal jsem a zvedl ruce nahoru: „Musím na záchod!“

„Do pravého rohu – a klusem,“ zařval kdosi.

Běžel jsem, jak to jen bylo možné. Pak jsem se zastavil v rohu a snažil se močit, ale nešlo to. Jakmile uplynulo asi pět vteřin, vyděsil jsem se a běžel zpět. Lehl jsem si hned, jakmile to šlo. Světlo přestalo svítit a bylo ticho.

Můj známý s upocenými vousy byl kdesi daleko. Chyběl mi. Ležel jsem už dlouhou dobu a cítil, že mi pomalu, ale velmi rychle mizí energie. Stres byl namáhavější než rozhodování. Ležel jsem a usínal únavou.

Náhle jsem se lekl, že bude svítat! Jako by letní noc začala a rovnou mizela. A skutečně, některé obrysy domů na východě začaly být vidět.

Vyděsil jsem se, že jsem nic neudělal. Ale teď bylo třeba začít znovu.

Hledal jsem opět obrysy křoví. Nebylo to daleko. Ale otázka je, jak moc nás někdo sleduje. Překulil jsem se dvakrát směrem ke křoví a čekal. Nic se nestalo. Po minutě jsem se rozhodl a skočil do křoví. Byl stále klid. Byl jsem tak rád, že se opět dotýkám dřeva.

Tentokrát jsem vyrazil na opačnou stranu.

Keře byly mnohem hustší a nepříjemnější, ale stále jsem se držel podél zdi. Blížil se již roh dvora a stále nic. Ten kout byl takřka neproniknutelný. Vysoké keře i tráva, štípající větve. Nebylo to neproniknutelné *takřka*, bylo to neproniknutelné *úplně*. Ale dostat se tam musím. Tak mi nezbývalo než tu bolest snášet a vždy se trochu nadzvednout a pak zalehnout všechna křoviska pod sebou. Trvalo to dlouho a bylo to nečekaně nepříjemné. Ale dodávalo mi to pocit, že se něco děje.

Pak jsem zahlédl – matně – asi pět metrů před sebou stěnu. Dostal jsem se až k absolutnímu konci – k rohu obou parcel – a najednou jsem ucítil volnost. Předě mnou byl nepatrný vysekaný kousek. A celý roh, úplně ze dvora chráněný porosty, byl volný. Jakýsi indiánský totem uprostřed, a pak

stříška přidělaná na zdi. Bylo to sídlo nějaké indiánské party. A hlavně nejméně čtyři metry prostoru. *Hurá*, pomyslel jsem si, *rudí bratři*. Teprve pak mi došlo, že to příliš nepomůže, ale že tu budu schovaný a klidně se mohu ráno na nástup vykašlat. Jenže! Jména mít nebudou, ale když mě tu potom najdou, bude malér. Také se tu dalších pár hodin nenapiju. Připadal jsem si jako zvířátko. Začal jsem horečně zkoušet všechno kolem, až jsem se konečně opřel o stěnu docela v rohu, kde to vypadalo na pevný trám – a ta se sklopila a odhalila mi skrytá dvířka vyřezaná v prknech.

A teď jsem tu ležel na zádech a jen hýkal: *Pane bože, děkuji ti!*

Znovu jsem se pomalu doplazil k dřevěné zdi a opřel se o ni. Prkno pode mnou povolilo, o druhé jsem se odřel, ale vypadl jsem skrz zeď rovnou z mírného náspu u plotu na šterkovou cestu.

Ležel jsem na druhé straně zdi! Ale samozřejmě, když si tam někdo udělal neprodyšně bráněný úkryt, tak se tam musel někudy dostávat. Že mě to nenapadlo dříve!

. . .

Dvacet, možná třicet minut zbývalo do úplného rozednění. A přede mnou svoboda! Pak jsem se zarazil.

Rychle jsem se vrátil a utíkal kolem zdi, až jsem našel otvor. Pak jsem vsadil na to plazit se kolem betonové stěny. Tam bude porost jen na jedné straně a navíc, jakmile se to prošlape, snáze se půjde zpět. Nakonec jsem se dostal na dvůr. Kolikrát jsem si už byl naprosto jist, že vyjde světlo, ale pokaždé zůstalo naštěstí jen u matných obrysů.

U brány byly všechny reflektory vypnuté a dva policisté se pokoušeli vyměnit žhavé žárovky za jakousi normální. Divadelní světla tohle prostě vydržet nemohou. A s rozměrem objímky zažijí také překvapení. Já jsem viděl je, protože stáli proti matnému světlu z ulice, ale my tady na dvoře jsme pořád ještě byli jen splývající temná masa.

Desetkrát jsem se otočil kolem osy a doplazil se k upocenému vousáčovi. Vše jsem mu řekl a ukázal. Pak jsem jej poprosil, aby polohlasně informoval ostatní.

Ale to už jsem zase utíkal zpět. Za pár vteřin jsem cítil, jak se celá plocha těl hýbe. Ale nikdo nerozsvěcel a nikdo nekřičel. Prolezl jsem a utíkal. A to už jsem slyšel, jak křoví za mnou praská. Nebyl jsem sám.

Kapitola 3

Hlad

Po téměř hodině jsem vyčerpaně padl u našeho domu. Byl opuštěný a temný.

Všude bylo zamčeno a prázdno.

Vzpomněl jsem si na klíče! Měl jsem je stále v kapse. Přišlo mi to takřka neuvěřitelné.

A byl to ráj, skutečný ráj. Ležel jsem na koberci u dveří a vychutnával každou vteřinu, hladil hustou tkaninu a oddechoval. Pak jsem došel ke kóhoutu a pil, dokud mě nerozbolel žaludek. Teprve po nějaké době jsem došel do spíže a uřízl si kus uzeného a chleba. Jedl jsem asi půl hodiny a usnul.

. . .

Probudily mě rány do železa. Lekl jsem se, že se strážný otočil směrem k plotu, a chvíli mi trvalo, než jsem si uvědomil, kde jsem. Zpět mě vrátila vůně spojená s tímto domem. Rychle jsem vstal a běžel k oknu. Silnice byla stále tmavá a na zahradě také žádné světlo. Mohl jsem spát tak pět minut. Tohle letní svítání bylo spíše jako tušení obrysů mnoho hodin před skutečným světlem. Naštěstí. Ale to nebyl důvod ke klidu.

. . .

V první chvíli jsem měl tendenci vynést z domu všechno živé; akvárium, kanárka... Pak mi došlo, že jediné, co by ještě stálo za to chovat či pěstovat, už jsem asi jen já. Kanárka jsem nechal v kleci a nasypal mu tam roční zásobu jídla a vyměnil hrnek s vodou. Musel jsem doufat, že sem někdo brzy přijde krást a odnese si ho.

Vyběhl jsem k tetě do pokoje a otevřel její jedinou schovanou zásuvku s penězi. Sroloval jsem, co tam bylo, vkladní knížky jsem vyhodil. Ani nevím proč. Pak jsem vybral nějaké šperky, ale začaly mi téct slzy, tak jsem je zase vrátil. Ale našťvalo mě to, po nějaké době jsem se vrátil a znovu je dal do sáčku a ten jsem donesl na zahradu. Rozhlížel jsem se kolem, ale nebylo, kam je dát. Nakonec jsem si donesl žebřík a dal je do ptáčích budky na stromě. Nikdo, co ji strýc udělal, se do ní nenastěhoval. Asi s ní bylo

něco špatně. Teď se ale hodila. A když ji nikdo doteď neukradl, neukradne ji ani teď.

Teprve potom jsem šel do spíže. Měl jsem tak strašný hlad, že jsem se zakousl do salámu a většinu času vlastně znovu jen jedl. Mezi tím jsem sbalil nejnnutnější jídlo, došel si do kuchyně pro sirky a pro nůž. Pak jsem zhasl, zamkl, klíče zandal pod prkno v altánku a vyšel pod stříšku nad hlavními dveřmi.

. . .

Stál jsem opřený o zeď domu a zažíval první intenzivnější pocit vnímání věci kolem. Už ne tu mechanickou otupělost. Zvláštní zmatek spojený s bezpečím domova... Jakmile vykročím, ztratím jej. Ale byl zde i zvláštní neklid spojený s potřebou utéct co nejdále, protože když se nepohnu, najdou mě tu. Přesto jsem stál a přemýšlel, kam vlastně jít. Do Prahy, domů... to asi těžko. Navštívit někoho ze známých? To bylo předem vyloučené. Přivést jim do domu revoluční gardy anebo policii! A každý se bojí... Chvilí jsem uvažoval, jestli ten výběr přátel, zejména kamarádek, jsem tak nějak od počátku nesestavil poněkud špatně. Byly chvíle, kdy mi bylo velké plánování do budoucna na obtíž... a život lehce plynul. Nebo spíše bezperspektivně.

. . .

Třeba by mě ale nikdo nehledal hned první noc. Jenže ráno přijde hlášení z Poděbrad, tam přeci mají moje jméno, když mě dotáhli rovnou z domova. Také by mohli mít všechny další údaje, i kde bydlím. A hlavně, byl jsem svědkem jejich krádeže. To mi nemůže projít.

. . .

Vždy jsem si rád představoval, co bych dělal, kdyby nastala ta či ona dobrodružná situace. Domníval jsem se, že dovedu mít věci pod kontrolou, a především, že je tak prostě vždycky najít to nejlepší řešení. Teď jsem stál a bušilo mi znovu ve spáncích od napětí, protože jsem cítil jen prázdnotu a strach. *Nesmím na nádraží, přetřikával jsem si, nesmím do města, nesmím jít ani naší ulicí, která je sice málo, ale přeci jen osvětlená. Musím přelézt plot k sousedům, a pak ještě jednou dolů mezi zahrady a dostat se z naší čtvrtě kamkoli směrem ke golfovému hřišti.* Znal jsem ho a dalo se tam dojít k nějakému vlaku, který by jel pomalu, snad...

. . .

Těsně přede mnou se rozsvítilo světlo. Byl to vlastně kužel světlometu, který se náhle vynořil na konci ulice. Teprve pak jsem uslyšel auto. Ve

vteřině jsem byl na zemi. Ale ne z pohotovosti, prostě se mi podlomila kolena. Věděl jsem, že se musím zvednout a rychle běžet. Jenže jakmile se postavím mezi dvě světla, budu okamžitě snadným cílem. Pak jsem si vzpomněl na příkop uprostřed silnice, kde se musí objet rozbitý kanál. To by mohlo vyjít. Auto jelo nekonečně pomalu a trvalo velmi dlouho, než nepatrně přibrzdilo. Pak se obě světla začala stáčet vlevo, jak řidič objížděl překážku. Na nic jsem nečekal a skočil mezi keře a za nimi běžel až k sousedovic plotu. Na ten jsem si zatím lézt netroufl. Mohl bych být vidět nahoře nad loukou. Mohlo by prasknout prkýnko.

Auto zastavilo přímo u našeho domu a řidič vyskočil ven. Za ním další postava, nevím, kolik jich bylo. Motor nechali zapnutý. Světla ozařovala hlavní dveře, když si před ně stoupli opět ti dva muži, co nás přepadli. Větší z nich vyndal páčidlo a začal dveře vylamovat. Druhý zmizel. Lekl jsem se a přitiskl se do stínu. Menší muž obešel velmi obezřetně celý dům a kontroloval okna. Mezitím byly dveře dokořán a oba v nich zmizeli.

Poslední možnost! Vyšvihl jsem se na plot... a v tu chvíli se u sousedů rozsvítilo. Pak začal štěkat jejich ovčák, který hned běžel ven. Pochopil jsem, že je to konec. Ale pes, který mě léta znal, mi nevěnoval nejmenší pozornost a začal štěkat směrem na rozbité dveře. V tom okamžiku se rozštěkala celá ulice. Začala se znovu rozsvěcet světla před domy. Čekal jsem a pozoroval ulici. Nikdo nevycházel, ale v každém domě se svítilo. Jako by strach každého přemohl, ale přesto dával znamení: Jsme tu a víme o vás!

Muži to pochopili také. S tímto schovaným protivníkem toho mnoho nenadělají. Rychle se domlouvali a zmizeli opět vevnitř. Pak menší z nich vyběhl, naskočil do auta a začal se otáčet. Nerozuměl jsem tomu. Převodovka toho starého nákladáku měla už hodně za sebou. Auto vydávalo zvláštní zvuky a vypadalo to, že se nepohne. Ale nakonec se vrátilo světly do ulice, řidič zastavil a začal couvat směrem ke dveřím. A tak zůstal.

Ulice teď byla plně osvětlena, zatímco oba muži měli výhodu tmy a pří-
mý přístup na korbu auta. Dvě světla v ulici zhasla. Někdo se lekl, že byl přistižen, že také něco ví... Jednou bude patřit mezi ty, o kterých to bude známé. Další světla zhasínala. Jen sousedí ne. A jejich pes vytrvale štěkal. Pochopil jsem, že tudy to nepůjde.

Jediná šance byla vrátit se kolem domu, obejít zahradu a přeskočit živý plot za domem; směrem k polní cestě, která tam končila. Znamenalo to

riziko, že se znovu budu muset přiblížit k těm dvěma mužům. *Ale oni mě právě teď hledat nebudou*, blesklo mi v hlavě. Všechno prohlédli a sami mají strach krást tak otevřeně. Doplazil jsem se téměř k nákladáku a slyšel, jak si vevnitř povídají. Mluvili hlasitě, jako by neuměli ztišit hlas, a tak i mezi sebou stále napůl řvali.

. . .

„Jen pět minut a dost,“ prosazoval jeden, asi ten menší. „Říkám ti, že sem přijdou vojáci, protože se to celý obklíčilo od hřiště až do města. A nás tu mají jako na dlani!“

. . .

Poskytl mi tu nejhorší možnou informaci. Od vysílače u hřiště bylo slyšet auta a vidět světla, ale nikdy by mě nenapadlo, že by to mohli být vojáci! A to všechno jenom kvůli mně? Ale pak jsem si uvědomil, jak velké množství lidí muselo utéct za mnou. A každý měl nápad utéci na hřiště, protože nic jiného opuštěného v tak malém městě neznali. Navíc teď všichni, pár let po válce, kdy se k ničemu nedostali, začali milovat manévry. Tak to je konec...

Věděl jsem, že se nakonec někam schovám, určitě, protože jsem to tu znal. Ale na jak dlouho?

Větší muž právě vynesl další várku nákladu. Měli plnou korbu peřin, oděvů, kožešin, obrazů. Nakonec dával drobné sochy a další polštáře, aby se věci nepoškodily. Pak začal odpředu stahovat plachtu, aby nebylo vidět, co je kde naloženo. Vzadu ji nechal volnou, všude po stranách upevnil řemeny.

Měl jsem zoufalou potřebu se někam schovat. Toužil jsem po tom, aby co nejdříve odjeli a já mohl znovu do domu. Pak mi došlo, jaký je to nesmysl. Ale únava z napětí byla příliš silná.

V tu chvíli se na konci pole objevila další drobná světla. Musely to být baterky, protože odtamtud by auto asi nepřijelo. Oba muži si všimli zřejmě jen odrazů ve skle a rychle vyběhli ven. Každý měl ještě dvě tašky. „Vrátíme se jindy, ale teď musíme pryč!“ Oba skočili do kabiny, menší z nich na místo řidiče. Nastartoval, ale motor nenaskočil. Zkoušel to znovu a znovu. Druhý na něj řval: „Jak chceš s tímhle krámem dojet za hranice!“ V duchu jsem jim to přál. Jen ať je chytí. Pak jsem si vzpomněl, jak jsem se těšil na příchod policie i jak to dopadlo. I já budu muset někam utíkat. Jakmile na další pokus auto nastartovalo, blesklo mi hlavou, že asi

nemám moc jiných šancí. Vyskočil jsem na zadní bočnici auta a vsunul se dovnitř. Plachta se ještě kolíbala. Určitě někde zastaví a budou ji přidělovat.

Přeskočil jsem tašky a nakupené oděvy a lehl si pod jednu z peřin tak, abych měl hlavu směrem dozadu a mohl se zkusit odrazit ven. Pak jsem si uvědomil, že bych byl příliš vidět. Tak jsem se schoval asi tak doprostřed korby. Auto pomalu nabíralo rychlost. Baterky přes plachtu nebylo vidět. I muži v kabině byli zticha, anebo byly jejich hlasy přehlušeny motorem. To jsem v tu chvíli nepoznal.

Nejeli jsme dlouho a už jsem cítil, že se cosi změnilo. Opatrně jsem dolezl až dozadu a nadzvedl plachtu. Jeli jsme po cestách, ale po cestách mně neznámých, v polích...

Co je to za nesmysl? napadlo mě. Vždyť křičeli něco o hranicích. Ale jakých? Kam se dá dnes utéci? Ale oni mohou možná všechno... Pak jsem se lekl: Určitě se zastaví někde doma, anebo si budou chtít překontrolovat, co nakradli. Polilo mě horko. Auto se skutečně začalo odklánět od města směrem k nedalekým stodolám nejbližší vesnice. Pak zpomalilo a zastavilo. Vyskočil bych možná ven, ještě než by motor utichl. Ale oni ho nechali běžet. Pak ten vyšší vystoupil. S někým mluvil. Takže tu na ně někdo čekal. Kolem byla louka a nebylo tu jediné místo, kam se schovat. Doběhnout k nejbližší stodole by šlo, ale ihned by si mě všimli, protože zeď se začala ve světle stále jasněji odrážet. Polabská rovina! Kam se tady může člověk schovat? Zacouval jsem bezmyšlenkovitě zase nazpátek a dohrabal se někam ke konci nákladáku. Muži stále polohlasně mluvili a nebylo jim rozumět.

Pak došli ze zadu k autu a sklopili zadní bočnici. Znovu jsem cítil, že teď je to vážně konec. Nevěděl jsem co dělat, jak se připravit. Vzpomněl jsem si na nůž, ale ten byl na zádech, v batohu. Pak jsem cítil, jak muži vyskočili nahoru na korbu a prohlíží si věci. Občas něco zvednou, přetáhnou a hodí dolů. Pak to nesou ke stodole, ale vždycky tak, že tu jeden z nich čeká. Jako u kořisti. Vykládají náklad!

Zavřel jsem oči a zakousl se do peřiny. Dostal jsem takový vztek, spojený s lhosejností, že mi znovu začalo bušit ve spáncích a já alespoň několik vteřin nepocítoval ten hrozivě bezmocný strach. Pak čekání přerušilo zabouchnutí bočnice a muži začali přidělovat plachtu. Byli tu oba. Vyložili tedy jen něco a se zbytkem se chystají odjet!

Bál jsem se tomu uvěřit. Ale pak se auto pomalu rozjelo. Neslyšel jsem nikoho nastupovat. Ale nepřišlo mi to půl metru pod peřinami divné. Ale asi oba nastoupili. Sundal jsem peřinu a trochu se lekl světla, byť mírného, které již pod plachtu pronikalo. Přeskočil jsem dozadu a mírně zkusil roz-táhnout škvíru v plachtě. Vzadu na louce jsem viděl jednoho z mužů, toho menšího, jak s kýmsi úplně cizím prohlíží věci u stodoly. Řidič bude někdo nový. Anebo jede jen jeden? Teď ještě aby projeli přes hlídky...

Seděl jsem vzadu a chvílemi se díval ven. Pak auto najelo na pevnou městskou cestu a začalo se stáčet do centra. To jsem naprosto nechápal. Po pěti minutách bylo jasné, že musí projet přímo vedle policejní stanice. A skutečně, během krátké chvíle jsme byli u stejného parkoviště, kde jsem s ostatními prve ležel na trávě. Nebylo vidět dovnitř, ale hlídky tu stály. Někdo tam musel zůstat. Nevěděl jsem co dál. Byl to strašný pocit, octnout se na místě, ze kterého jsem před nedávnem utekl.

Pak auto zabrzdilo přímo před stanicí a řidič – našťastí – nechal puštěný motor. Dva lidé vyskočili ven a běželi do hlavních dveří.

A jdou mě udat, napadlo mě. Nemohl jsem pochopit, že by mohli jít na současnou, porevoluční policii z jiného důvodu.

Ale za chvíli byli venku s krabicí nějakých papírů či plchet, a začali cosi na auto lepit a přibíjet k bočnicím. Přemýšlel jsem, na co chtějí to auto předělat, ale nepřišel jsem na to. Pak oba nastoupili a vyjeli zpět na náměstí. Tam se auto pomalu otočilo k mostu a nabralo směr na Prahu.

Přestal jsem tomu rozumět.

Auto se znovu zastavilo, ale motor běžel. Věděl jsem, že mají strach jej vypnout, aby se dalo znovu nastartovat. Nemuselo to tedy nic znamenat. Pak se začalo ozývat bušení na dveře a křik. Trvalo to nejméně deset minut. Netušil jsem, oč jde, a každá minuta byla jen váháním, jestli vyskočit, anebo zůstat. Ve škvíře bylo vidět předměstí, ale nemohl jsem podle ničeho poznat, kde vlastně stojíme. Pak konečně bylo slyšet změt hlasů, nadávky a křik.

Uslyšel jsem temné kovové zadunění a pak se něco stalo na pravé straně pod autem. Teprve za malou chvíli jsem poznal, že čerpají palivo na cestu. Tak tedy pumpa. Ale ta samozřejmě nemohla být otevřená. Jak se jim podařilo přemluvit majitele, to jsem nechápal. Vždyť je tolik problémů s přidělovým systémem! Po chvíli jsme znovu vyjeli. Otočil jsem se a díval se škvírou. Pumpa byla skutečně zavřená, ale její zoufalý majitel se pokoušel cosi opravit na ruční pumpě. Alespoň, že jemu se nic nestalo.

Byl to neuvěřitelný pocit úlevy mít dnes centrum, znovu a znovu. Slunce již bylo vidět, když jsme zamířili náhle trochu více na sever, a už mi bylo jedno kam...

. . .

Sedl jsem si na polštář a jen jsem dlouze oddechoval. Teprve po chvíli jsem ucítil z peřin vůni domu a přišlo mi to všechno strašně líto. Povolil jsem si slzy, abych se uvolnil, ale nešlo to. Sedl jsem si a jen dýchal. Za chvíli se dostavil hlad. Otevřel jsem batoh, vytáhl nůž a ukrojil kus chleba a kus salámu. Byl to nádherný pocit. A bylo by hloupé si to nepřiznat. Jen jsem se cítil provinile. Hledal jsem lahev s čajem, kterou jsme vždycky brávali s tetou na výlety. Ale uvědomil jsem si, že jsem ji samozřejmě v tom zmatku nemohl vůbec nachystat, natož ji brát s sebou. Měl jsem ale žízeň a podvědomě jsem se díval kolem. Věděl jsem, že nakládají i lahve z baru. Našel jsem je. Ale tvrdý alkohol ani likéry mi teď pomoci nemohly. Ale žízeň byla nesnesitelná. Horší bylo, že jsem nebyl odborníkem na alkohol. Nakonec jsem našel lahev vína, které mi přišlo nejméně silné. *Teď ještě vyvrtku*, zasmál jsem se v duchu šílenosti situace. Vzpomněl jsem si na hák, kterým se zachytávala plachta vzadu. Přelezl jsem tam a samozřejmě jsem využil šanci a vykoul škvírou ven. V tu chvíli začalo auto zpomalovat, až se úplně zastavilo.

Byli jsme v nějaké koloně, protože za malou chvíli za námi zastavilo další nákladní auto, celé polepené rudými symboly a odznaky moci. Ucukl jsem a chvíli se bál, že mě někdo viděl. Také mi došlo, čím si dekorovali auto oba muži, když se zastavili na policejní stanici. Asi vypadáme stejně jako ten polepený nákladák za námi. Jistě, potřebovali projet. *Kéž by se jim to nepozorovaně povedlo*, napadlo mě, navzdory všemu, co jsem doposud chtěl.

Náhle jsem ucítil typické otřesy městských silnic. Vykoul jsem a poznal Prahu. Přemýšlel jsem, proč se chtějí schovat tady, ale nakonec i to by dávalo smysl... Jenže cesta pokračovala stále dál, auto vyjelo někam do kolonie malých domků se zahrádkami, a pak na okrajovou cestu. Takže budou chtít Prahu někudy objet. Pak se cesta začala vléci. Vznikla vleklá fronta. Točila se mi hlava.

Kolona jela velmi pomalu. Občas na malé silnici jelo něco v protisměru a všechna auta musela téměř zastavit a dojet až na samý kraj cesty. Přitom se pokaždé tak naklonila plachta, že jsem se bál, aby se neutrhla

a nespadla. V jednu chvíli naše auto zastavilo, ale už po pár vteřinách na něj začalo troubit snad vše, co jelo za námi. Poznal jsem, že jeden z mužů si odskočil do lesa a rychle přikvačil zpět. Tak tedy bez zastávek. Tím lépe.

Uvnitř pod plachtou bylo strašně horko, větrat se nedalo. Muselo být už poledne, anebo možná již hodně odpoledne. Znovu jsem vykoukl a zkoumal stíny. Možná už byl podvečer. Vlastně si stačilo vzít hodinky z batohu. Také mi došlo, že na noži, který tam mám, bude vývrtka. Mohlo mě to napadnout. Dolezl jsem zpět a vyndal hodinky, bylo už pět hodin. Čas, našťástí pro mě, doslova letěl. Načal jsem víno, žíznivě se napil a pak málem vše vyprskl. Bylo strašně trpké. Ale spolkl jsem ho a pocit žízně byl z velké části uhašen. Vlastně... malér by byl najít sladké a kořeněné víno. Nápoj mi nezachutnal, ale žízeň přestala a účinek se dostavil. Ale špatný. Přišla na mě prudká vlna lítosti a já věděl, že nesmím udělat chybu jen kvůli alkoholu. Co zbylo, jsem položil do peřin za sebou, tedy u kabiny. Tam se to ztratí. A dříve, než na to přijdou, objeví stejně mě a může mi být dočista jedno, jestli je polité věci potěší.

Všechno mi začalo připadat neřešitelné. Pořád jsem si musel opakovat: *Bud' rád, že tu vůbec js!* Asi bych snad i pod popravčí smyčkou začal hledat chyby na materiálu.

Pak jsem se zase vrátil doprostřed auta a zalezl pod peřinu. Rozhodl jsem se, že budu počítat kilometry a každých dvacet se půjdu podívat do škvíry.

Usnul jsem.

. . .

Zdál se mi sen, jak padá sníh na město a vločky tu a tam v chuchvalcích nalétnou na oči a není nic vidět. Večer má být velká sláva! Velký koncert! A ohně dole u Karlova mostu svítí do noci, protože je adventní čas a lidé putují na trhy. Kolem kostela prochází dlouhý špalír a hudba varhan láká dovnitř...

Probudil jsem se v okamžiku, kdy jsem měl pocit, že auto zastavuje. Rychle jsem odhodil deku a vyskočil. Byla tma. To znamenalo, že jsme někde museli stavět. *Někde se prostě muselo zastavit! Přeci nemohli jet tolik hodin do setmění.* Znovu a znovu jsem si to opakoval a nebylo mi jasné, proč mě nenašli, proč vůbec nikdo nevyskočil na korbu a nekontroloval náklad.

Škvírou jsem zahlédl jen matný odraz zadního světla, ale jinak byla tma. Ani hvězdy nebylo vidět. Teprve po delší době jsem si zvykl na temnotu a zdálo se mi, že jsme v údolí. Auto stoupalo do kopce a chvílemi motor vynechával. Bylo jasné, že buď dochází palivo, anebo se přehřál natolik, že bude nutné dolévat vodu. Oboje nebylo dobré znamení. Najednou vyšel měsíc. Stoupaní do hor ale naopak bylo dobré znamení. Kde jsou hory, tam jsou hranice, jak u nás bývá zvykem. A také jsme jeli celý den a noc.

Auto začalo zpomalovat a já viděl na vlastní oči přímo u cesty patníky se znakem CS.

Tentokrát jsem příliš dlouho neuvažoval. Sklopil jsem zadní bočnici a pomalu sunul všechny věci směrem dozadu. Věděl jsem, že i sklon auta bude stačit k tomu, aby se dříve nebo později vysypaly. Ale mohlo by to udělat příliš velký hluk. Vzal jsem si peřinu a nachystal ji jako nárazník. Pak jsem vyskočil.

. . .

Dopadl jsem samozřejmě mimo měkké peří, ale rychlost mě mírně přetočila do trávy a jakéhosi potoka vedle cesty. Nic se mi nestalo. Auto pokračovalo kdesi nade mnou a já slyšel jemné zvonění, jak padaly nějaké kusy příborů. Otočil jsem se směrem od silnice a snažil se rozeznat, kde co je. Naštěstí skutečně svítil měsíc.

. . .

Má první starost patřila batohu. Byl v pořádku.

Dole bylo údolí, kterým se kroutila silnice, a na ní – nahoře – moje známé auto. Byl jsem asi tak uprostřed stoupající a klikatící se cesty.

V údolí bylo ticho. Nákladák se pomalu točil ze zatáčky do zatáčky a bylo jasné, že si mě nikdo nemohl všimnout ani teď. Pomalu jsem se posadil a chystal se postavit.

Dostal jsem strach, že mě kolena neudrží. Byl jsem dlouho bez pohybu.

Pak jsem si řekl, že když neudrží, tak se z toho nepodělám, a postavil jsem se. Samozřejmě, že mě kolena udržela.

Rozběhl jsem se za patníky, k lesu, a pořád se rozhlížel. Teprve, když jsem byl mezi stromy, tak jsem s tím přestal. Měl jsem pocit, že to nebude tak hrozné, terén byl úplně rovný a nikde žádný přízemní keř. Jen prostory mezi stromy. Ale nebylo dobře vidět. Zase vysvitl měsíc, protože venku, mimo stín stromů, kde jsem teď byl, na jakémsi mírném kopci vedle, se odrážela tráva. To bylo zase dobré znamení.

Ale spletl jsem se, cesta do kopce byla plná jehličí, a to bylo kluzké a cesta do kopce příliš strmá. Nohy mi podkluzovaly, ale přesto jsem se strání s řídkým lesem za slabou půl hodinu vyšplhal. Teprve na konci, těsně pod skalami, mě napadlo, jestli to byla dobrá volba.

Ale nebyla jiná. Na chvíli jsem si sedl, nepřemýšlel o tom, jaký kde bude terén, ale že teď už můžu s klidem a s neuvěřitelnou úlevou zapomenout na to divné auto i oba muže.

A v tu chvíli jsem začal škytat a cítil jsem, jak se mi třesou ruce.

. . .

Potřeboval jsem několik dnů, hodin, dokonce pro tuto chvíli třeba jen pár minut. Prostě se zastavit, dát se do pořádku a ujasnit si co dál. Zatím to byl jen slepý úprk, jako když kličkujete. Na konci léta bylo i tady v horách poměrně teplo. Přesto jsem si nechával větrovku a na zádech jsem se pod batohem potil. Nikde kolem nebyla vidět jakákoli cesta.

Stráž byla kamenitá, a jakmile jsem na ni vkročil, bylo mi jasné, že pokud spadnu, budu se kutálet dolů po svahu a kluzké jehličí mě nezastaví. Ovšem, budu-li padat rovně, musí mi dříve nebo později přijít do cesty nějaký strom, o který se zastavím... Zkusil jsem si v duchu spočítat, kolik těch stromů tak může být v jedné pomyslné podélné řadě a kolik může být příčných řad. Blížil jsem se číslu pět.

Šlo mi možná o život, anebo třeba znovu o vězení. Procitl jsem. Pane bože, jak příšerné kraviny člověka mohou napadnout, zrovna když utíká. To nebylo k smíchu, to bylo k zbláznění. Počítat stromy...

Pomalu jsem se vydýchal a prohlédl si okolí. Odněkud zapískali ptáci, což v noci, alespoň zde, není běžné.

Vyšel jsem nakonec podél skal, pode mnou kluzký les, ale nad ním tráva. Tvrdé trsy, docela slušná cesta. Tráva ovšem dosahovala takřka po kolena. Kdo by ji tu sekal? *Další zajímavá úvaha*, řekl jsem si. *Výška asi tisíc dvě stě metrů, ztracené údolí u hranic, nejbližší město desítky kilometrů, v sousedním údolí je možná nějaká vesnice, a já budu přemýšlet o sekání trávy.*

Opět jsem se zadýchal a musel zastavit. Jak ale mohu vědět, že se nepletu? Vždyt jsme nemuseli být v horách, a vůbec už ne na hranicích. A pokud ano, pak právě tyto hranice jakoby procházely zcela odlišnými typy hor, než jsem si pamatoval jako dítě ze školy coby nebezpečné pásmo hranic. Trochu jsem se klepal.

Byl jsem prostě z formy. Dostal jsem strach z chladné noci. Věděl jsem, že nesmím moc uvažovat, ale musím hlavně najít místo, kde nebude zima.

V trávě mohou být zmije. Zvláště na horách a tady na svahu, kde ještě svítí slunce. Zastavil jsem se. Boty by mě snad trochu ochránily, ale co kdyby se zmije vymrštila až ke kolenům? Nevím, co by se stalo pak. Do té doby jsem se hadů nebál... Pak jsem ale pochopil, že v noci to asi nebude ta nejdůležitější úvaha. Největším problémem budu já sám.

Kapitola 4

Ukrytý

Bylo těžké nepropadnout zmatku. Začínal jsem mít hlad. Nevěděl jsem co dřív. Chtělo se mi lehnout a zarýt se rukama do země a ležet. Ležet a snad možná brečet. Těžko říci proč. Prostě brečet a schovat se. Mít klid, mít klid kdekoli a za jakoukoli cenu.

Nalevo z rokle se vykutálel balvan. Hrozně jsem se lekl a prudce skočil do trávy.

Pozoroval jsem rokli, ale nic se nehýbalo.

Přeci tu nebudu sedět hodiny, podívám se tam a zjistím, co je příčinou toho neklidu! Jenže když polezu do rokle, pouze strhnu další kameny a nakonec se stejně budu muset vrátit a obcházet hory, až poznám, že tam neprojdou... Srdce mi tlouklo a měl jsem pocit, že jsem na všechno strašně sám. Pak jsem narazil na balvan, který vypadal jako člověk. Nechal jsem balvan balvanem a šel dál po cestě. Nic se nedělo.

. . .

Dostal jsem se na nejvyšší bod kopce. Ten jen mírně vyčníval nad okolím. Byl to souvislý pás, poměrně masivní, který rozdělval dvě údolí, anebo možná více takových průsmyků jako ten můj. Takže zbývalo buď hledat ještě teď nějaký úkryt tady nahoře, anebo, dokud je noc, sestoupit do údolí, nejlépe zarostlého. Jenže kam se zarostlým údolím dostanu? A vůbec, kam se vlastně chci dostat?

Přišlo mi moudré vzdálit se od průsmyku, kde jezdí auta, ale tady v kopcích už tolik nebezpečí být nemohlo. Ledaže by tu byla nějaká jiná cesta. Z toho všeho mi vycházelo, že především musím nepřetržitě pamaťovat na nejslabší článek jakékoli akce, tedy na svůj strach, a pak, že má smysl cokoli začít teprve tehdy, až se zorientuji.

Takže mi nezbylo nic jiného než jít po hřebenu, a to ve směru, kterým ujíždělo auto, pokud jsem chtěl vážně dorazit na hranice, přičemž bych se musel držet jen v místech, odkud by bylo něco vidět i v noci.

. . .

Pokud to tedy půjde. Každou chvíli něco překázelo. A navíc se tu hřeben jako kdyby rozdělil a nebylo jasné, po které ze dvou skal pokračovat. Rozhodl jsem se pro pravou. Asi po čtvrt hodině jsem se zastavil a sledoval levou skálu, kam asi vede. Na stráni, jsem uviděl cosi jako plošinku s několika stromy. Měl jsem pocit, že se na ní něco hýbe.

Zastavil jsem se a přitlačil ke skále. Musela to být severní strana; byla studená.

Na plošince přes mírné údolí hřebenu cosi sedělo. Snad pes. Ale co by tu dělal pes? Že by to byl vlk? Ale je to příliš malé. Spíše liška. Jenže já ještě v životě neviděl lišku sedět. Přesto to musela být liška.

Ať už seděla, anebo jsem to jen špatně viděl, rozhodně působila klidně. Nevěťřila. Dívala se neurčitě kamsi před sebe. To mě zarazilo, protože jsem se do té doby bál, že na sebe nepřetržitě upozorňuji.

Rozhodl jsem se to vyzkoušet, odlepil jsem se od skály a došel doprostřed volného pásu, kde mě i na několik set metrů to zvíře vidět muselo. Nijak nereagovalo. Začal jsem mávat a skákat. Teprve asi po deseti vteřinách se někam vytratilo. Skoro lhostejně. Nějak mi to dalo pocit, že jsem pánem situace a že jsem dosáhl alespoň nějakého vítězství. Nad kým? Nějakým utahaným, chlupatým chudákem. Pomalu jsem došel na svah, který byl plný balvanů a nahoře nad ním vedla mnohem větší průrva téměř až k vrcholům kamenného masivu. Věděl jsem, že už asi nic lepšího nevymslím a stálo by za to zkusit dostat se na vyšší polohy.

Musel jsem být na cestě už možná tři hodiny. Jakmile jsem začal stoupat po kamenech, poznal jsem, jak jsem unavený. Kolena se mi neohýbala tak lehce. Začal jsem si říkat, že to bylo úžasné, když jsem si nepřetržitě nalhával, jaký jsem starý a unavený. Jenom kraviny a omšelé fráze... Bylo to třeba potlačit a najít luxusní postel...

. . .

Na skále byl mech a lišejník, občas tráva a někde něco šumělo. Musel tu být potok. Šel jsem po plošině a měl při tom obrovskou radost. Potůček to byl nepatrný, ale v korytě po straně skály se řítit dolů. Dalo se k němu i dojít.

Vrátil jsem se na výčnělek, jakousi římsu. Bylo zde velké koryto, které bylo částečně ve skále. Pod skálou bylo sucho, takže voda po něm musela někam stékat. Římsa zde byla úplně vyhlazená a nebyl tu ani lišejník. Teď

už stačilo, aby tu nebyly skuliny a v nich nějaký méně přátelský plaz. Ale už mi to bylo jedno.

. . .

Začínalo být zima. Opřel jsem se zády o jeden z rovnějších kusů skály. Už nehřál. Jakmile jsem teď seděl, nebylo vidět na žádnou stranu. Ale nikdo zase neuvidí mě. To by šlo. Ale co se zimou? Netušil jsem, kolik stupňů může být na horách. Přemýšlel jsem, co by mě mohlo zahřát. Jediné, co mě napadlo, byl mech. Ten rostl nade mnou. Dal se trhat ve velkých kusech, byl vyschlý, žlutavý. Ale netušil jsem, jestli může hřát. Natrhal jsem ho za zbývající půl hodinu téměř třiceticentimetrovou vrstvu a nahromadil ve svém korytku mezi kameny. Lehl jsem si do něj a otevřel batoh.

Žaludek se mi svíral zvláštní nevolností, ale zároveň jsem měl strašný hlad. Začal jsem hryzat cosi jako špek či anglickou slaninu a kus chleba. Byl to skvělý pocit. Nevolnost úplně zmizela. Pak jsem usnul.

. . .

Byla to nejúžasnější chvíle mého života.

Od rána sněžilo a Praha byla přikrytá již třetí den čerstvým sněhem. Proudý lidí se tlačily již za mostem Karlovou ulicí směrem ke Staroměstskému náměstí a mně se chtělo mezi nimi kličkovat, sklouznout se po tom sněhu a doběhnout až k Vltavě.

V zatáčce v Husově ulici jsem málem vrazil do staršího člověka, který se opíral jednou rukou o dům. V poslední chvíli jsem uhnul, ale v paměti mi zůstal pohled jeho očí.

Trochu pichlavý, pod hustými řasami cosi zlého.

Sklopil jsem hlavu a vychutnával si sních, který křupal, a přemýšlel jsem o tom píchnutí, o tom vyrušení právě v tak jasný den. Měl jsem chuť se vrátit, jestli něco nepotřebuje.

Otočil jsem se, ale nevrátil jsem se.

Dal jsem se znovu na cestu, od Vltavy zavanul studený vítr.

Strčil jsem obě ruce do kapes. Bože, jak tam bylo teplo! Jako kdyby to byly dvě malinké, příhodné komnaty se vším všudy a s teplem a každá dlaň tam byla schoulená a v bezpečí. Prožíval jsem zkoncentrovanou radost a pocit soukromí z úkrytu v kapse.

Tenhle zvláštní požitek jsem si vychutnával kdysi v dětství, když mi byla zima, ale na ruce teplo. Netuším, proč jsem si právě teď ten pocit vybavil tak živě.

Pomalou zástup lidí řídil a já se blížil k nábřeží osvícenému zlatým sluncem.

Za mostem, pod malostranskými střechami, kouřilo několik osamělých komínů a voda ve Vltavě byla plná ker.

Zbývalo pár minut a já nechtěl mít zpoždění, v kostele svatého Františka začne přeci zkouška. Jen jsem si vzpomněl na začátek mohutného *Laudetur*, chtělo se mi zastavit a ještě jednou vtisknout ten obraz do paměti. Měl jsem moc rád mistra Černohorského. A kolik toho z jeho obrovského díla po něm zbylo!

Měl jsem rád tohle místo.

Za pár dnů budou Vánoce...

. . .

Probudil jsem se chladem, ale také s velkou radostí, kterou mi připomenul obraz předvánoční Prahy. Ještě chvíli jsem se snažil vzpomenout, jak to všechno bylo, a otupěle jsem se přitom hrabal v mechu. Bylo příjemné, že zima nebyla tak velká, jak jsem se večer bál. Anebo mech opravdu tolik hřál. Vzpomínka na Vánoce mě nějak nenaplnila sentimentem a další vlnou sebelítosti.

Posadil jsem se a vykoukl přes kameny. Kopce v dálce a celé ty pásy lesů nebylo vidět. *Slunce vyjde někde ve směru pokračujícího masivu*, přemýšlel jsem. *Kolik může být hodin...* Obloha byla lehká, ale ne úplně průzračná. Možná tu bylo vlhčeji. Chtělo se mi na záchod, ale nechtělo se mi ven. Jak to budu dělat, když nemám papír? Každý pitomý detail mi poletoval hlavou, ale co budu dělat zítra, to jsme vůbec netušil. Pak jsem si vzpomněl na potok. Sedl jsem si na nejvyšší kámen a uvědomil jsem si, že je příšerná zima. Dosud teplá záda mě začala mrazit a já nechápavě sahal na ledovou hranu kamene. Doběhl jsem k potoku a zase se rychle vrátil. Nakonec jsem si klekl a začal hrabat v mechu. Ta římsa byla vlažná. Nikoli snad teplá, ale ani studená, prostě vlažná. Jak mohla takhle dlouho vydržet nasáklá teplem slunce, když mi večer připadala studená?

Ale hlavní je, že jsem na svobodě!

Ještě mi pořád strašila v hlavě představa, co přinesou další dny, ale na jednu jsem si začal tak silně vážit přítomné chvíle, že nic a nikdo to nemohl narušit, i kdyby mě zítra zase vrátili zpět. A tak jsem usnul znovu.

Podruhé jsem se probudil s horkým sluncem, které do té doby stínila skála na východě, ale teď se ke mně dostalo od jihu. Muselo být pozdě.

Přes kopce, teď už světle zelené, a měl jsem pocit, že určitě i voňavé, ke mně svítilo teplé pozdní slunce a já věděl, že mám batoh s jídlem a volný den. Byla to hloupost, od člověka na útěku, takto zmateně se radovat!

. . .

Dojehl jsem, utřel si ruce, došel k potoku a umyl se. Osušil jsem se do kapesníku, který jsem pak vypral a položil na teplé kameny, zatížil jej, protáhnul jsem se a vrátil se na římsu.

. . .

Na vrcholu foukalo. Nebylo vidět nic než asi pětmetrovou plošinu, pod kterou musela být soutěska, kde jsem včera seskočil z auta. Bylo třeba se po ní spíše plížit, protože mohla být slabá. Dolezl jsem bez pádu až na konec. Byl tam skvělý výhled. Už jsem viděl protější sráz mnohem nižšího pásu lesů a za ním bylo vidět do kraje. Tady bylo hned několik vesnic a nejméně jedno větší město, možná tak po pěti, osmi kilometrech. Nešlo mi to kloudně odhadnout. Mohlo to být i dvacet kilometrů. Dokonce jsem měl pocit, že v občasných závanech větru slyším z dálky zvuky.

Lehl jsem si na břicho a pomaleji se posunoval na úplný konec římsy. Pode mnou byla asi třicetimetrová propast a pod ní ten černý, neproniknutelný pás keřů a vedle les, kudy jsem včera lezl. Silnice byla vidět jen v úzkém pásu vpravo, nikoli pode mnou. Nikdo nikde, žádné auto.

Vrátil jsem se zase doprostřed skály a díval se po jejím hřebenu. Chvilími na sebe masiv navazoval, chvílemi se menší vrcholky jako kdyby tříštily o sebe, ale kam se dohlédnout dalo, tam ten pás dosahoval jako hradba.

Takže odtamtud nikdo nikdy nepřijde. Od severu, kde jsem spal, asi také ne. Vlastně odnikud. Silnice je tak kilometr vzdušnou čarou, ale kdo by sem lezl?

Tak zpět k tomu nejdůležitějšímu: *Kde vlastně jsem?*

. . .

A byl jsem v koncích. Mít tak mapu! Vzpomněl jsem si, jak mi syn mého kamaráda plakal v hospodě u piva. Vrátil se z vojny a poslední část byl teď nově na hranicích. Všechno bylo tajné. Ale jeho duše na to neměla už sílu. Nejdříve se opil jeho táta a usnul, pak on a zbyl jsem jen já. A pak jen mluvil a mluvil a všechno muselo ven. Jaké jsou dalekosáhlé plány, že se ještě daleko před hranicemi chystá hraniční pásmo, do kterého nikdo nebude smět. Jak lidé, kteří tam žijí, mají povinnost každého neznámého udat a rádi to dělají. Kolik psů stačí na zastavení emigranta. Kolik na ženu,

kolik na dítě, kolik toho lidé sebou berou, kolik minut je třeba, aby se dostali k nášlapnému zařízení, jaké tam jsou výbušniny, kolik minut potřebují oni, aby plnili limit a dostali dovolenou. Pak jsem odpadl i já.

A nakonec jsem poznal, že hořkost, která nás spojuje, je silnější než nějaké posuzování, co má kdo dělat a co si o čem myslet. Bylo mi jich líto. Táta byl dlouho na syna hrdý. A najednou nevěděl, jen mlčel. Ráno jsme skončili u mě, já se tehdy pyšnil krásným bytem pod půdou s výhledem dolů na město; všeho jsem měl hodně, slastně nadával na poměry a bylo mi jedno, že mám vlastně mizerně placenou práci, protože mě bavila a protože peníze se vždycky našly. Něco se třeba prodalo ze starozitností.

Nakonec jsem viděl, že ti dva vykonavatelé nového režimu jsou na tom možná lépe, protože jim to prostě najednou přišlo obyčejně líto a už s tím nemohli být.

. . .

Vrátil jsem se zpět a probíral si v duchu hranice.

Můžu být úplně kdekoli. Ať půjdu kamkoliv, pokud to nebude vyloženě do vnitrozemí, jen abych prostě zjistil, kde jsem a na koho narazím, riskuji, že mě bez dokladů někde chytí a zavřou. Ale když budu dělat cokoli jiného, riskuji, že mě bez dokladů někde chytí a zavřou také. Tak jsem si v klidu naplánoval, že někam vyrazím. Přemýšlel jsem, jestli se za to nepomodlit. Nebyl jsem v tomto směru zrovna zběhlý. Ale zkusil jsem to.

Kapitola 5

Zvláštní cíl

Blížilo se auto.

Praštil jsem sebou na zem, až jsem si narazil loket. Muselo být opravdu blízko, ale do poslední chvíle nebylo slyšet. Muselo být zrovna dole pode mnou, někde pod hradbou keřů. Během dvou vteřin se vynořilo přesně tam, kde jsem vyskakoval, a já viděl, že je to malá dodávka plná lidí sedících na korbě. Seděli u hranic a dívali se nahoru. Jeden z nich se díval přímo na mě.

Schoval jsem hlavu a strašně jsem proklínal svou neopatrnost. Začal jsem se sunout dozadu a přemýšlel, kudy poběžím dolů. Auto ale nezastavovalo a já se pokusil znovu nakouknout dolů. Nic se nezměnilo. Lidé kývali hlavami, jak sebou auto házelo, a trochu apaticky se dívali kamsi do dálky.

Došlo mi, že se nikdo nemohl dívat skutečně přímo na mě. Byla to ale dobrá zkušenost.

Zachtělo se mi počkat na další auto a zkusit ho odněkud pozorovat opatrněji. Asi po hodině projížděl autobus z druhé strany soutěsky. Ten byl slyšet už dlouho před tím, než se přiblížil. Projel a nic zvláštního se nestalo.

. . .

Skoro jsem měl chuť uvěřit, že jsem někde na dovolené, sejdu do údolí, dám si výborný oběd a druhý den se vrátím domů.

Sedl jsem si a znovu dal hlavu do dlaní. Viděl jsem znovu zmláceného člověka, kterému botami dupali v obličeji, viděl jsem obličej svého věz-nitele s puškou a dostal jsem takový vztek, že mě přešlo i to napětí. Sešel jsem dolů a lehl si na mech. Dýchal jsem zhluboka, a když přišla první volnější chvilka bez jitrnění fantazie, otevřel jsem batoh, uřízl salám a šťastně se zakousl.

Pak jsem zase vše zabalil a pozoroval slunce na jihu. Zbýval celý půlden.

. . .

Celé odpoledne jsem se díval do nebe.

Chvíli nahoře kroužili ptáci, chvíli ne. Nad čím dalším krouží, to jsem nezkoumal.

Mohl jsem buď dojít jižním údolím na jednu nebo druhou stranu, zkusit se dostat přes hranice anebo se vrátit domů.

Domů. Nechtělo se mi o tom všem moc přemýšlet.

Budu muset někam utéct. Někam do bezpečí. K někomu, kdo by mě na dlouhou dobu schoval. Ale kdo by mě dnes mohl schovávat a kde?

Když jsem se navečeřel, cítil jsem, že celý den ležení mě připraví o potřebu spát. Světla vesnic se třepala v nočním vzduchu a na obzoru přímo na jihovýchodě byla vidět velká záře. Takže i tam by mohlo být velké město? To by dávalo smysl. Rozhodnuto.

Zespodu mě skoro oslepila dvě světla. Musela být našťestí daleko, protože zvuk auta jsem slyšel až po malé chvíli. Samozřejmě jsem si zase skoro lehl, ale nepředpokládal jsem, že je to zase tak nutné. Najednou se ozvalo dunění. Jako když někdo hraje na tympány s hromovou odezvou, pak rachot a znovu dunění. Tím, že se zvuk blížil, to působilo tíživě. Dostal jsem strach, co se to doslova valí údolím. Napadlo mě, jestli to není nějaký bagr.

Byly to tanky.

Za války jsem je slyšel jezdit po městské dlažbě, ale tohle bylo něco jiného. Byla jich celá řada. Posunovaly se překvapivě rychle za vedoucím terénním autem se světly. Jinak musel mít každý z nich světla sklopená, protože světly byl jen malý půlkruh před nimi. Na obzoru jsem uviděl barevné hvězdy. Letělo ke mně letadlo.

Pochopil jsem v několika vteřinách, že nemám naprosto, ale naprosto žádnou šanci se někam na holém vrcholu schovat, a jestliže to, čím svítí na zem pod sebou, bude za pár vteřin nahoře nade mnou, nejde mě prostě nevidět. Letadlo letělo pomalu, ale přesto bylo jasné, že musí za chvíli tanky přeletět, ale zjevně to nemělo v úmyslu. Udělalo úhyb doprava na jih a vracelo se k městům. Skočil jsem z kamenité stráně mezi další kameny a narazil si nohu. Byla to velká bolest. Nemohl jsem ale pokračovat dál. Nebylo vůbec nic vidět. Podle zvuku se letadlo opět obloukem vracelo zezadu za kolonu tanků. Začal jsem vyndávat jeden kámen za druhým a sedl jsem si do vzniklé mezery. Pak jsem si je v sedě pokládal pomalu na nohy, aby to příliš nezabolelo,

a v leže jsem šmátral a dával všechno kolem na tělo. Když už bylo letadlo nade mnou, dal jsem hlavu stranou a přikryl si rukávy větrovky obličej. Zavřel jsem oči.

Po ty vteřiny plné strachu jsem o ničem nepřemýšlel.

Letadlo mě minulo. Nevím, jestli mě někdo viděl anebo neviděl.

Vidět mě nemohli. Jsem přeci nejméně sto, možná více metrů ve tmě a navíc na místě, kde nemohou mít zájem kohokoli sledovat, namlouval jsem si? Jenže proč jedno letadlo, proč tahle soutěska, proč vojáci? A proč teď, v době, kdy nikde nic nehrozí? A pak jsem si uvědomil to, co jsme si pořád jako národ uvědomit neuměli. Že je to úplně jedno, že nemá smysl hledat logiku, kde bezpečně není, kde je prostě jen rafinovaný teror. Každý proti každému. Všichni proti všem. Každý je vinen. Kde nepřítel je vykreslován ob den jinak, se stejnou vehemencí a vážností děsivého nebezpečí, kterému se musí postavit armáda. Ano, v tom systému byl možný i transport kolon třeba každou noc a hlídkování v týlu. Všechno. Včetně honičky na mě. *Takže ještě budu záškodník.* Přišlo mi to ani ne tak absurdní, spíše jsem si připadal nějak přetažený, otupělý z toho nepřetržitého lekání. Uvědomil jsem si, že se nehýbu. Že uplynula jedna, možná dvě vteřiny. Letadlo letělo kousek přede mnou dál a já věděl, že další dvě vteřiny rozhodnou. Jestli mě uvidí, tak se otočí. Otočili se za pět, šest vteřin.

Tomu jsem nerozuměl. Že by se dohadovali, že by rozhodnutí trvalo tak dlouho?

Netušil jsem nic. Letadlo odbočilo do vnitrozemí a dělalo znovu oblouk. Otáčelo se někde za hřebenem, mimo můj dohled.

Díval jsem se s napětím nahoru na čáru skály a tmy a čekal, kdy se vynoří světla. Kdy se tma rozřízne a bude děsivě jasno a nebude mít smysl se choulit mezi kameny jako myš.

A ta vteřina je tu. Zvuk letadla byl tak silný, že jsem měl pocit, že přestávám rozeznávat fáze motoru, do té doby oddělitelné.

Letadlo se vynořilo.

Ale viděl jsem jen bok! Světla byla namířena dobrých třicet metrů přede mnou ve směru pohybu kolony. Dvoumotorový, nesmírně malý, ale neskutečně uřvaný dvoumotorový IL-14 či LI 02, některá z těch kopií Dakoty, co se o nich psalo, se otočil úplně do roviny se silnicí a pokračoval dál.

. . . .
Dal jsem si batoh pod hlavu, ale tlačil. Tak jsem si ho zahrabal do mechu pod hlavu a přes něj dal další vrstvy. Dotkl jsem se vlažné skály. To byla úžasná výhoda. Nejméně do půlnoci bude příjemná, pak pomůže mech.

. . . .
Spal jsem zase dlouho a nic se mi nezdálo.

Jedl jsem také dlouho a nikam nespěchal.

Došel jsem se napít a díval do kraje.

Vyrazil jsem.

Po hodině jsem došel k lesu. Otočil jsem se směrem ke své skále a marně hledal mezi kameny římsu a mou ohradu, kterou jsem nakonec trochu rozkutálel. Nakonec jsem ji našel a uviděl o kus vlevo zase sedět to zvíře z prvního dne. Zkoušel jsem si udělat škvíru z prstů a zaostřit, ale nešlo to. Netušil jsem, co to mohlo být. Sedělo to a koukalo do kraje. Stejně apaticky a unaveně jako první den.

. . . .
Těšil jsem se do lesa, a jakmile jsem viděl první stromy, skoro jsem se rozběhl, abych viděl, jak vypadá půda mezi stromy. Byla to tráva a občas návaly jehličí a listů, ale skoro žádné keře. Několik jich bylo až kousek níže. Mohla by tam být voda. Vydal jsem se k nim.

Potok tam byl, ale takřka kolmo ke směru mé cesty. Přejít ho, anebo jít podél? Pak jsem si uvědomil, jak se bude klikatit, tak jsem přeskákal kameny a pokračoval dál.

. . . .
Po pěti hodinách jsem se dostal k listnatému lesu. Myslel jsem si, že jsem ho už minul, jakkoli jsem něco podobného viděl ze skály. Směr byl tedy dobrý. Někde tu přespím. Zítra už budu v Německu.

. . . .
Spal jsem tvrdě a probudil mě až ranní chlad. Svítalo a mně se nechtělo spát. Byla opravdová zima a zahrabat se pod listy nemělo smysl. Bolelo mě za krkem a pomalu začala bolet i hlava.

Nikdy jsem takové potíže nemíval, tak jsem se zkusil protáhnout a uvolnit si páteř. Docela to pomohlo. Dobrá informace.

Šel jsem se projít k potoku. Bolelo mě všechno...

To několikadenní cvičení začalo přinášet netrénovanému tělu první, notně bolavé plody. Ale byl jsem venku, sám, široko daleko nikdo.

Za chvilku mi bylo teplo. Šel jsem až do okamžiku, kdy jsem zaslechl dunivý zvuk kdesi velmi daleko přede mnou. *Mohl to být zvon*, napadlo mě. A za chvíli znovu. Byl to skutečně přerývaný zvuk zvonu.

. . .

Ten první důkaz přítomnosti lidí, ke kterým se blížím, byl zvláštní. Trochu jsem se bál a chtěl zůstat osamocený. Pak mi došlo, jak nesmyslně kličkuji, sedl jsem si a najedl se.

. . .

Bylo poledne, slunce doslova zářilo. Ale vláhé vlhko pod stromy u potoka mi dodávalo pocit klidu. Natáhl jsem se u potoka, poslouchal jeho bubláání a pospával. Spal jsem téměř do odpoledne. Bylo to příjemné. A někde tu byli lidé. Něco bylo třeba udělat. A já měl strach to zjistit.

Dýchal jsem ten příjemný vlhký vzduch a každou chvíli se došel napít, i když jsem neměl žízeň. Krásné chvíle.

Šel jsem až do večera za zvukem zvonu. Několikrát se mi zdálo, že mám před sebou poslední kopec. Pak už by měly přijít jen louky a pole, kam je ale odevšad vidět. Slyšel jsem teď již také mnohem častěji bučení krav, občas nějaké údery do železa a samozřejmě pak ještě jednou hluboký zvuk. Ale stále nic nepřišlo.

Až s posledním světlem dne.

Z vršku kopce byla vidět vesnice. Bylo to asi dvacet domů, menších hospodářských stavení i vyložené jen chlévů, stodol. Mohlo tady bydlet tak třicet, možná šedesát lidí.

Ale co když jsem ještě v Čechách?

. . .

Nebyl jsem. Bylo to nějak vidět; jiné typy stodol, staříčké a napůl rozpadající se traktory jako u nás, ale přesto dočista jiné. Ale především žádná cesta, spíše jen původně rozbahněné koryto, dnes už po několik dnech pevné, ale velice prašné. Koryto se táhlo odkudsi z polí, která byla kus dál pod lesy. Na druhou stranu vedlo snad směrem k jednomu městu, jehož světla jsem snad už mohl spatřit. Věděl jsem, že na cesty se musí zapřahat a asi jezdit tímto špinavým zbytkem cesty, protože všude jinde jsou v trávě kameny a vlhké pásy označující měkký terén, bahno a někdy i bažinu.

Stát nad vesnicí a nevidět jediného člověka a chystat se tam jít s někým promluvit v jazyce, kterým nemluví, a v situaci, která je pro mě velmi vážná, je opravdu divný pocit.

Díval jsem se, jak nějaký muž, zřejmě kovář, vychází ze stodoly a vede koně ke studni. Tam ho přivázal, utřel si ruce do kožené zástěry a vrátil se zpět.

Měl jsem k němu dobrého půl kilometru. Z toho posledních tři sta metrů už volným terénem. Přesto jsem měl chuť na něho zamávat. Zamával jsem.

. . .

Samozřejmě, že to byl nesmysl, protože bylo jen málo pravděpodobné, že by mě vůbec mohl vidět. A druhá otázka byla, proč by měl být právě kovář spolehlivý?

Vzpomněl jsem si, jak mě otec učival náš rodokmen. Byl tam ne jeden kovář a mlynáři, většinou u Berounky. Nějak se rozutekli po kraji, ale kovářů mezi nimi bylo pořád asi nejvíc. Tak jsem mu věřil. A on mě viděl! Díval se na mě s naprosto nechápajícím, ale spíše mírně otupělým, nikoliv překvapeným výrazem.

. . .

Pořád se nehýbal. Už jsem byl na tři stovky metrů a zaváhal jsem, jestli nezůstat v lese.

Zamával jsem na něj znovu a ukázal mu, aby on přišel ke mně.

V tu chvíli se docela ztuhlý obličej protáhl do neuvěřitelné šířky a já jsem pochopil, co je to úsměv od ucha k uchu. Ten člověk se na mě smál, vlastně spíše se chechtal!

Ale rukou mávnul směrem k hranicím s výrazem, abych si toho nevěšmal. Snad to bylo přátelské gesto: Toho se neboj!

Chvilku stál, tlemil se a unaveně mě pozoroval. Kdyby se pohnul, kdyby horečně začal dávat najevo, abych honem přišel, kdyby naznačoval, ať přijdu, že mi dá napít, byl bych lovná zvěř.

Ale on nic takového neudělal.

Stál v horku, lehce mu tekl pot zpod kukly, která ho chránila uvnitř u ohně.

Čůrek potu mu dotekl nad oko; kdyby ho byl nechal být, tak mě asi hlídál příliš soustředěně a něco nebylo v pořádku. Ale on si namísto toho sedl, vlastně se spíše svalil na hnědou dubovou lavici na zahradě. Mávnul neurčitě rukou, abych si k němu sednul. Kolem nikdo nikde nebyl.

Nakonec jsem tam došel a sedl si.

. . .

Podíval se na mě, jako bych byl kůň nebo prostě zvíře. Pak mi konečně došlo, proč umí každým detailem chování uklidnit příchozí. Takže...

„Ty jsi utekl?“ zeptal se.

„Utekl,“ řekl jsem, co bych také říkal. Mlčel jsem.

Pak mi došlo, že to říká plynne česky, i když se to možná v německém pohraničí říká stejně. Jenže on měl vyloženě českou výslovnost. „Já tam mám bratrance – v Tanvaldě, u Krkonoš, má statek, ale je chudý,“ řekl na vysvětlenou. „Já jsem také z Čech,“ přidal, když jsem na něj vytrvale zíral.

Mlčel jsem dál. Jen mi to nedalo a zeptal jsem se: „Ale jsem v Německu?“

„Ne, jsi v Polsku.“ Mlčel a díval se na mě.

Kapitola 6

Pokoj

Mlčel jsem také a vcelku o ničem neuvažoval.

„Jsi v Polsku,“ zopakoval, „hranice jsou nahoře u soutěsky, kolem silnice.“

Chtěl jsem mu říci, kam utíkám, ale on se neptal a spíše přemýšlel. Asi to bylo lepší.

„Co tu chceš dělat?“ optal se po chvíli.

„Nevím,“ odpověděl jsem upřímně.

„A co tu tedy čekáš?“ pokračoval.

„Nevím, absolutně nevím,“ povídám.

Je to zvláštní chlapík. Má hodně světlé hnědé vlasy a strniště vousů. Nevypadá ani tvrdě ani mírně. Spíše tak nějak zamyšleně, jako by se jej nic kolem netýkalo. Byl mohutný, ale ne tlustý.

„Takže, prostě jen tak zdrháš, a protože není nic lepšího, tak sem.“

„Vlastně jo,“ odpověděl jsem upřímně.

„A co si udělal?“

„Jel jsem na srpen na dovolenou k mé tetě, má cosi jako vilu. Je o hodně starší, než byl otec. Moc příbuzných už nemá. Já jsem k ní jezdil už během války. Vždycky mě vykrmila, ona vám měla takovou spížírnu!“

„Plnou salámu, že jo! Už dva roky jsem neměl salám,“ povzdechl téměř sentimentálně muž.

Uvědomil jsem s, že jsem zabočil mimo a mluvím s neznámým člověkem už moc dlouho, ale...

Málem se mi zarosily oči. Jeden salám jsem vytáhl z batohu a dal jsem mu ho. Teď se zarosily jemu. Netušil jsem, jak se může stát, že takový mohutný člověk má jemné prsty hodináře, ale to už salám rozbaloval. Jen ho zasněně pozoroval, naprosto uneseně, a pak se najednou, mírně provini- nile, rozhlédl kolem a začal ho skládat.

„Ochutnejte,“ pobízel jsem ho.

Zrozpačitěl a neurčitě odpověděl: „Až potom.“ Nakonec ale kousíček uždíbl a nespokl, nýbrž zhltnul. Chvilí mlčel, pak dlouze vydechl a vrátil se do tohoto světa.

„A proč utíkáš?“

„To je těžké,“ povídám popravdě. „Nic jiného snad ani nejde.“ Chvilí mlčel a ani to nijak nekomentoval, pak mu blesklo, že někde něco zapomněl, tak se vrátil k našemu hovoru: „A u té tety nejsi proč?“

„Žije sama. Má dost přátel, ale i nepřátel, mnoho lidí jí závidí. Když vystěhovali Němce, byla jediná, kdo tu zůstal, protože s tím jejím typicky čistým jménem a pověstí jejího manžela, který za války zahynul v koncentráku, si na ni nikdo netroufl.“

A proč tam žila? V životě se neuměla odstěhovat.“

„Ale už tam nežije.“ Překvapeně se na mě podíval.

„V noci nás oba vytáhli do předsíně, mě zavřeli a jí doslova ukopali; hledali, kde má schované cennosti. Mlátili ji i do obličeje a mě chtěli zastřelit. Pak mě ale dva ozbrojení funkcionáři strany svázali a zbytek ani nevím. Nakonec mě zavezli do města na okresní ředitelství, snad s tím, že jsem byl přichycen při vraždě. Nejprve to ještě šlo. Ale pak mě odvezli někam mimo policejní budovu.“

Mluvil jsem moc dlouho a moc přecitlivěle.

. . .

Kovář znovu mávl rukou a zeptal se: „Chceš něco k jídlu?“ Ani se mě nezeptal, jak jsem utekl. Cítil jsem, že se mě nechce ptát na něco citlivého.

„Ne, mám jídlo,“ odpovídám. „U vás je to asi stejné, že?“ zeptal jsem se.

Pokrčil rameny. „Je to tu trochu za rohem, nejsme ve městě, ani u města, a vesnice tady má tradici, to vy nemáte.“

Mlčel a já si najednou připadal ztraceně. Všechno důležité jsem mu řekl, připadal jsem si příliš v jeho rukou a situace se mi přestala zamlouvat.

Sedl jsem si na kládu a podepřel si hlavu.

A já si myslel, že jsem utekl do Německa...

. . .

Kovář stál nade mnou s tak nešťastným výrazem, že jsem ani neuměl být smutný. Všechno se nějak zhroutilo.

„Chceš tu nějakou dobu zůstat?“ překvapil mě otázkou. Kývl jsem, že ano, ale pak jsem upřímně dodal, že nevím co chci, ale děkuji, rád bych.

„Můžeš bydlet u nás, mám čtyři děti, mladšího bratra, který mi pomáhá. A hlavně jsem Čech, žiji tu dlouho, dávno před příchodem Němců, kdy to tady vypadalo klidněji. Pak už jsme si zvykli.“

Pokyvoval jsem hlavou a cítil, že je dobré něco slušného říci, ale nechtělo se mi mít na své straně příliš mnoho slušnosti a upřímnosti.

„Tady mě často navštíví příbuzní z Tanvaldu, každý rok někdo jiný, i na dlouhou dobu, když je co dělat, takže nikdo neví, kdo je kdo.“

Ejhle, řekl jsem si v duchu, spojenectví malého tajemství proti vesnici, která nebude vědět, kdo jsem. Ten o mně opravdu nikomu neřekne.

Zamyslel se. „Je to tak nejjednodušší a nepřináší to žádné těžkosti. Máš volno mladíku,“ povídá. „Ale mám pro tebe i práci,“ pokračoval jedním dechem. „Jestli mi chceš pomoci v dílně anebo s koněm. Ty jsi asi rukama moc nikdy nedělal...“

„Ale dělal, ale jinak, hraju na varhany.“

To kováře zarazilo a zase jen tak pokýval hlavou.

Pomaloučku jsme se otočili a šli směrem ke kovárně. Kovář zmizel v dílně.

Vrátil se se dvěma džbánky; lokl jsem si. Bylo to něco příšerného. Něco, co připomínala některá zkyslá piva s malým množstvím chmelu, hodně vykvašená, alkoholová, přeslazená, ale strašně nedobrá. Pak jsem si uvědomil, že to pivo je černé. Neměl jsem čekat chuť světlé plzně, pak by to tolik nevadilo. Tak další. Očekávání bylo již méně náročné a další ledový doušek mi zachutnal. Nakonec jsem se napil potřetí, a to mi už to pivo skutečně chutnalo.

Ještě než jsem opatrně džbánek položil na dubovou desku, ucítil jsem ten důsledek prázdného žaludku a napětí v hlavě. Radostný a zmatený pocit opojné lhotejnosti, půvab chvíle a foukající jemný teplý vítr od lesů a zapomenutá minulost... to vše dohromady mě dostalo. Pivo bylo opravdu silné.

„Dobré,“ povídám, abych neurazil. Ale nadšení jsem přeci jen předstírat neuměl.

„Není dobré, ale začne chutnat,“ pověděl pravdivě. Přikývl jsem a znovu se napil.

„Jak se jmenuješ?“ zeptal se. „Martin, Martin...“ Přerušil mě mávnutím ruky, jako že nechce slyšet příjmení. Tak jsem to nechal nedokončené.

„Já jsem Karel, ale tady mi všichni říkají jinak,“ pokrčil neurčitě rameny. „A musím ti ukázat celou rodinu. Večer, až přijdou, ale teď musím zavolat ženu.“

. . .

„Pij, odpočívej, dnes bych už stejně končil. Začneme ráno, teď se půjdu podívat, jak to vypadá doma.“

Pak se zarazil. „Vlastně... mrkni se mi na toho koně u studně. Jmenuješ se Martin, že jo...“

Šel jsem ke koníkovi a obcházel ho zezadu. Z boku mě přijal. Já si k němu klekl a prohlížel čerstvě přikované podkovy. Kopyta smrděla seškvářenou hmotou a ohněm. Nicméně grošák nedával najevo žádnou nespokojenost. Věděl jsem, že ho to bolet nemůže, ale nikdy jsem s tím neměl přímou zkušenost. Čerstvě okovaný kůň mě zvědavě očichával po kapse a nejvil neklid. Natrhal jsem mu nějaké šťavnaté krmení a opatrně mu to dával. Tak jsme tam stáli asi půlhodinu, a nakonec se nechal i hladit.

. . .

„Tak pojdte dál,“ ozvalo se za mnou náhle.

Asi padesátiletá, nijak zvlášť nápadná, ale velmi milá paní v takovém zvláště uvázaném šátku mě zvala do místnosti. Měla vystouplejší lícní kosti a hodně hladkou kůži na čele, takže to vypadalo, jako když se pořad usmívá. Únava z cesty, ale hlavně jejich pivo, a pak, trochu jsem se styděl... Prostě jsem reagoval pomalu.

Pozdravil jsem a viděl uvnitř dva dospělé muže; první měl tak kolem dvacítky. V tom druhém jsem proti světlu poznal mně již známého Karla. Krájel chléb a mával mi, abych si sedl. Teprve když jsem si sedl, tak mi došlo, že mám od koně strašně špinavou ruku a napadlo mě jít se umýt. Druhý muž nad tím moudře pokýval hlavou a já měl pocit, jako bych udělal něco neslušného, takže jsem vyšel před dům a omáchal jsem se v korytku a utřel se do kalhot. Nikdo nic nenamítal.

Karel mi namazal chléb máslem a jako drahocennost nechal kolovat nakrájený salám, který jsem mu dal. Každý si bral tak malý kousek, že jsem si sám ani nevzal, ale o to více mi chutnal chléb, zvlášť, když jsem ho posolil a zapíjel mlékem. Karlova žena Julka mě pozorovala s nečekaným překvapením, že jím zhruba stejným tempem jako jejich syn Marek, který přišel z pole. Marek znal trochu Čechy, ale moc mluvit neuměl. Většinu jídla se na mě zvědavě díval anebo se něčemu smál. Byl to typ člověka, vedle kterého stačí deset minut sedět a mlčet a máte dobrou náladu. Nakonec toho právě on snědl nejvíce. Po jídle se všichni jakoby natáhli na sedátkách a chvíli čekali. Pak se mě začali ptát. Každý byl nesmírně zvědavý.

Seděli jsme tam asi hodinu nebo dvě, než se téměř setmělo. Pak už jsme jen tak mlčeli a nikdo se k ničemu neměl.

Moc jsem to nechápal, ale bylo to příjemné. Pak se za mě kovář pomodlil, moc jsem tomu nerozuměl, dodal jsem jen *Amen*, a to už mi vzali batoh a vedli mě nahoru do nejvyššího patra domu. Byl tam pokojíček se dvěma okny. Jedno ve štítu, směrem do zahrady. Mělo malou záclonku a kořenáč s kopretinami či čímsi bílým. Druhé okno bylo větší, vedlo na náves a mělo květináče s modrými květinami. Byla tu postel s jedním těžkým slavníkem, dokonce květované povlečení, deka, jedna prázdná truhla, jedna polička, jedna židle. Džber na vodu, sklenice a lavorek.

„Mýt se můžete v létě u potoka, v zimě si nanosit vodu do sklepa a ohřát do kádě. Záchod je po schodišti vedle.“ Dole. Bylo to dobré. Teprve v tu chvíli jsem si vzpomněl na batoh. Bylo v něm všechno, co mám. Ale co s tím dělat teď, zase budu zítra někam prchat...

Obrátil jsem se na Karla: „Tohle je všechno, co mám, měl jsem strach se toho vzdát, kdybych zase někam utíkal, ale teď nevím, snad prchat nebudu, a nevím, co s tím, tak si to prosím vezměte. Stejně chci něco začít dělat a nebýt tu jen na letní byt.“

Mávl zase rukou a oči mu ožily a jemně se orosily. Báł jsem se, že nikoli po mém proslovu, ale jakmile viděl špek.

„Děkuji, dám to dolů. A... o nás se neboj. Jestli neusnete, přijď za mnou a za Markem do hospody. Bude tam už i další syn, Jožka, ten přijde pozdě...“ ukázal kamsi do neurčita. Chvilí tykal, chvilí vykal, ale myslím, že to byl důsledek polštiny, ne rozpaky.

Sedl jsem si a slyšel, jak obrovské reakce dole pode mnou vyvolává jídlo.

Došel jsem si na záchod. Byl to problém. Sice byla vedle konev s vodou a umyvadlo, ale stejně ten zápach ze suché latríny stoupal nahoru. Naštěstí všechny škvíry v prknech větraly. Jenže co v zimě? Odsunul jsem řešení na jindy. Na chodbě byla tma a po dnech, co jsem pořád slyšel jen bušení srdce v uších, mi tam přišel i tísnivě ticho. Vrátil jsem se do své místnosti. Natáhl jsem se a díval se skrze modré květy. *Klematis*? vzpomněl jsem si. Měli jsme je na verandě, ale živořily tam.

Zabořil jsem hlavu do deky a cítil, jak mi pomalu tečou slzy. Nebyl jsem schopen o tom přemýšlet, ani se pro něco rozhodovat, jen čekat. Za chvíli to přešlo.

Přišlo úplné šero, dům utichl. Znejistěl jsem. Co když na mě čekají v hospodě? Neměl jsem žádné peníze a nechtěl jsem se nechat hostit. Začal jsem váhat.

Sešel jsem dolů a nikoho nepotkal. V chlívu vlevo bylo vidět panímámu, jak dojí krávy. Otočila se a zamávala, něco říkala, ale já jí nerozuměl, tak jsem se tupě usmál. Ona se s úsměvem také otočila a pokračovala. Tak snad nešlo o nic důležitého. Pokrčil jsem rameny.

Uvědomil jsem si, že celou večeri všichni mluvili polsky, jen kovář občas česky, ale všem jsem rozuměl.

Došel jsem k pár metrů vzdálené chalupě, ke které se šlo zepředu po schodech. To by měla být hospoda. Vyšel jsem do schodů a vzal za dveře. Bylo zamčeno.

To bylo hloupé. Bušit znamená přerušit zábavu, soustředit na sebe pozornost a chvíli nevědět co udělat. Nechtělo se mi do toho.

Začal jsem se vracet, minul jsem chlívek a nakoukl dovnitř. Pamatuji si, že krávu jsem viděl naposledy, když mi bylo sedm let. Zvykl jsem si na jejich pach. Ani teď mi nevadil.

Krávy přežvykovaly a velmi apaticky občas zvedly hlavu a podívaly se na mě. Obešel jsem je a vracel ke vchodu. Byla tam ještě jedna místnost.

A tam je co? Aha, sklep a koupelna. Moc by mě zajímalo, co tam budou dělat, když nemají nikde zavedenou vodu. Ale nechtěl jsem to jít ověřovat. Řekl jsem si, že se sám dojdu umýt k vodě. Ale z předsíně jsem si vzal ručník.

Byla studená, chvíli jsem se myl, pak se drhnul a nakonec se třel ručníkem. *Budu potřebovat nějaký oděv*, napadlo mě. Utrhl jsem si hrušku, přehodil ručník přes rameno a pomalu se vracel. Byl jsem skoro spokojený.

V pokoji jsem si složil šaty, zhasl svíčku a přikryl se. Měl jsem pořád ten obraz před očima. Pohled ven přes modré květy. Usnul jsem.

Kapitola 7

Společný oběd

Díval jsem se na okno a každým kouskem zad jsem vnímal, jak je vycpaná postel měkká a jaké je teplo. Vydechl jsem a na pár minut jsem měl přes všechny starosti a problémy vlastně veliký pocit klidu. Byl jsem hrozně rozlámaný. Cesta mi nepřidala na nějaké výkonnosti. Bolela mě záda, naražená kolena, svaly... *Kdy opravdu bude svítat?* napadlo mě po předchozích zkušenostech, ale bylo mi to jedno. Cítil jsem se vyspalý a uvolněný.

Byla ještě dost tma. Měl jsem nějakou chvíli pro sebe.

Připadalo mi zvláštní, s jakou samozřejmostí jsem to tu přijal, ale ještě více to, s jakou samozřejmostí oni přijali mě. To mi začínalo ležet v hlavě. Vždyť já jsem pro ně naprosto neznámý člověk, copak nemají obavu, kdo jim přijde do domu?

Ti lidé si musí vědět rady. Asi by nebrali někoho, kdo by v nich nevbuzoval důvěru a pocit jistoty, napadlo mě v jakémisi sebeobhajování. Stejně mi ale přišlo zvláštní, že tak málo slov stačilo, abychom se domluvili... Ale ani já jsem nemluvil, protože jsem byl nesmírně utahaný. Možná jsme se domluvili právě díky tomu.

Ležel jsem a pozoroval silnější, světlejší výplň okna. Někde zabučela kráva, ale o hodně dál než u nás. *Brzy se probudí další dobytek,* napadlo mě.

Prvně jsem ležel v úplném klidu a bez vnitřního pužení ke spěchu. Napětí jakoby roztálo a s ním i všechny poschovávané zábrany. Vlastně roztálo pozvolna všechno. Připomněla se mi vidina posledních chvil u tety v domě, pouta na rukou, cesta na okresní stanici. Automaticky jsem si rukou sáhl na hlavu. Nebylo tam vůbec nic.

. . .

Krávy bučely již všude. Den začínal.

Vypadalo to, že bude pod mrakem. Došel jsem k oknu a díval se na vesnici. Byla mnohem větší, než se mi zdálo při pohledu od lesa. Teď bych odhadoval možná dvě tři stovky obyvatel. Nebyly tam kamenné stavby, na

kteřé jsem byl zvyklý. Všechno to byly masivní sruby, často velmi mohutné, hodně stodol. Ta se štítem naproti tomu vypadala zase jako lehounká prkenná stavba odfouknutelná sebeslabším závanem větru. *Ale to by tu nevydržela*, napadlo mě. Museli tu mít snůh i vítr. Dole byl potok, který se rozšiřoval a míjel i náš dům v místě, kde jsem se na dřevěném můstku myl.

Měl jsem chuť získat pro sebe další volný čas. Nevypustit sem, být sebestmilejší cizí lidi. Byl to strašný pocit, že vlastně nemám domov, a že nemám ani nic jiného než šaty a něco českých peněz. Naštěstí nebyl prostor na dlouhé úvahy. Bylo jasné, že budu muset dolů, a že jestli tu zůstanu anebo ne, moc dalšího soukromí už asi v nejbližších letech nezískám.

. . .

Někdo šel po schodech a strašlivě to skřípalo. Byl to takový randál, že jsem nemohl pochopit, jak jsem včera večer mohl usnout ještě před tím, než kovář a jeho synové přijdou z hospody. Takže ještě nikdo nevstal, tohle bude první. Kdo asi?

Ležel jsem a nechtělo se mi vstávat.

Představoval jsem si svůj pokoj v podkroví na Strahově. Sluncem zalitou Prahu, vůni kávy a cikorky ze dvora na druhé straně, drkotání povozů a aut, cinkání sodovkových lahví z hotelu Savoy, první ranní tramvaje a jejich zvuk v zatáčce nad Pohořelcem.

Nevěděl jsem co chtít, co udělat, co si vůbec vybrat v mysli jako základní bod, kolem kterého by se všechno postupně uspořádalo.

Za další půl hodinu se dům dal do pohybu. Věděl jsem, že musím vstát, ale nechtělo se mi motat se ráno mezi cizími lidmi. Umyl jsem se ve vodě, co jsem měl v pokoji, a vylil ji po střeše ve směru na zahradu.

Oblékl jsem se a sešel dolů. Skoro všichni právě vstávali od kuchyňského stolu. Byli plní energie, čemusi se smáli a mávali na mě, ať si jdu sednout. Byl jsem sice napjatý, ale nyní se mi ulevilo. Hospodář tu nebyl, ale jeho druhý syn ano. Jako by na mě čekal. Byl hubenější a asi mladší než Marek, tvářil se více zamyšleně, méně se smál a působil trochu ustaraně. Oba dva synové mi překotně něco vyprávěli lámanou češtinou a polštinou. Vyprávěli něco o hospodě a proč jsem tam nebyl.

Snažil jsem se jim vysvětlit, že bylo zamčeno. Moc mi nerozuměli, ale zjevně žádný problém nenastal. Jožka se ptal mnohem víc, zatímco Marek se napil posledního doušku a někam odešel. Jejich matka mi donesla hrnek mléka a velký krajíc chleba. Nikdo nic jiného nejedl. Moc mi to chutnalo.